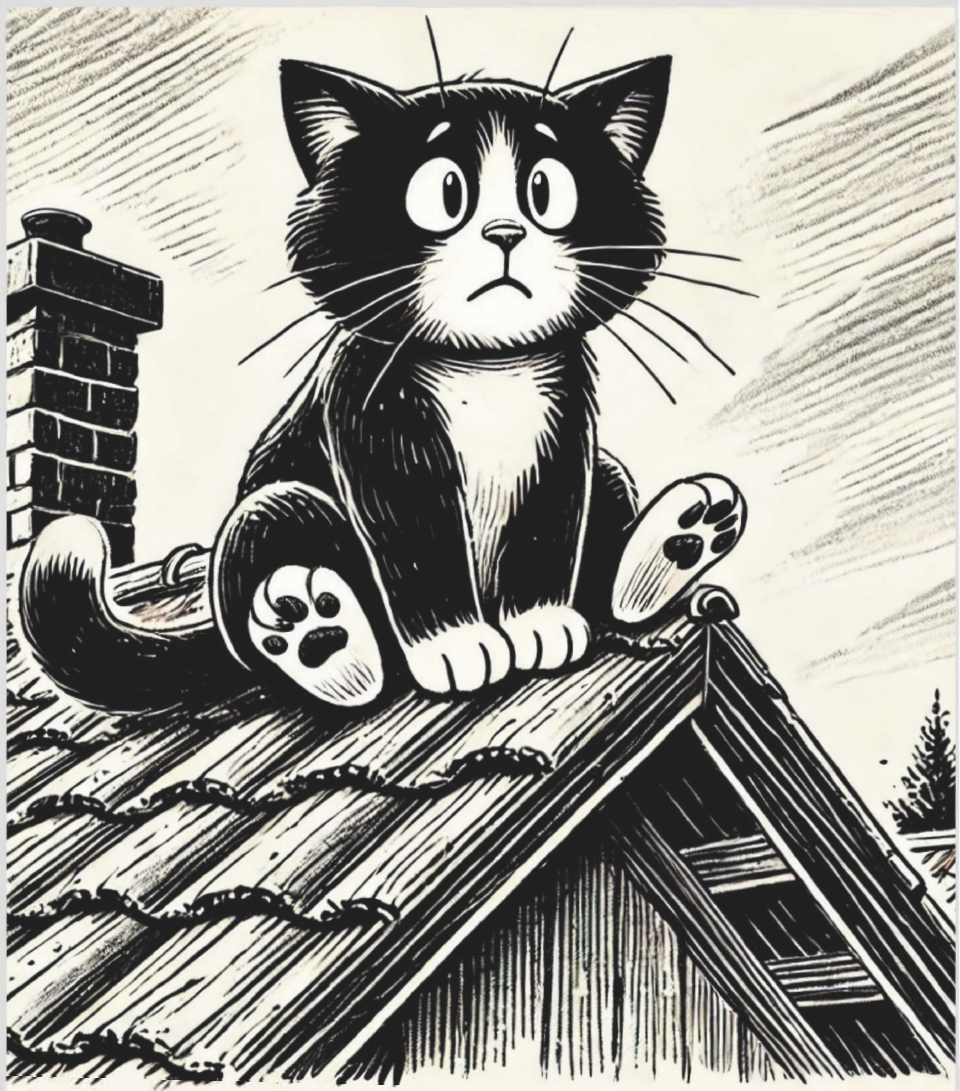


22 življenj mačke Mondičke



DANIJELA BREČKO

22 ŽIVLJENJ MAČKE MONDI

Danijela Brečko

Naslov: 22 življenj mačke Mondri

Izdajatelj in založnik: Sofos, Inštitut za upravljanje znanja in razvoj talentov, Ljubljana

Avtorske pravice: Danijela Brečko

Prva elektronska izdaja: 2026

Vse pravice pridržane. Nobenega dela te publikacije ni dovoljeno reproducirati, shranjevati ali posredovati v kakršnikoli obliki ali na kakršenkoli način – elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem, skeniranjem ali drugače – brez predhodnega pisnega dovoljenja založnika. Nezakonito je kopirati to knjigo, jo objaviti na spletni strani ali jo kakorkoli drugače razširjati brez dovoljenja.

Knjiga je bila profesionalno oblikovana in prelomljena v programu Reedsy.

Naslovnica in ilustracije so bile izdelane v programu DALL-E

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 267173379

ISBN 978-961-97326-0-1 (PDF)

*Babici,
ki je hotela vzgojo,
Mondi pa ji je podarila zgodbo.*

Kazalo

1	Čisto malo predgovora	1
2	Uvod, ki ni opravičilo	2
3	Mala kepica se vseli v naš dom	4
4	Prve snežinke in prvi veliki izlet	9
5	Reševanje Mondija	14
6	Sosedova streha drugič	22
7	Sosedova streha tretjič, četrtič...	27
8	Lipa dobi "ogrlico"	32
9	Ko streha postane Mondijeva usoda	36
10	Zavetišče? Ne, hvala	41
11	Mondi gre na počitnice k babici	45
12	Mondi se vdre v zemljo	48
13	Mačja ugrabitev	51
14	Mondi čudežno najdena	55
15	Babičina prevzgoja	59
16	Kaj pa selitev v Mursko Soboto?	63
17	Mondi se vrne v Ljubljano	71
18	Dobri stari časi na strehi	75
19	Mondi ostane brez krempljev	80
20	"Mami, na strehi je črn maček"	84
21	Boj za jabuzi	88
22	Umetnost prilizovanja	91
23	Mondi - fitnes trenerka	94
24	Jani, mačji vratar	98
25	Čisto malo zaključka	101

1

Čisto malo predgovora

Rada sedem k računalniku in opišem dneve, cela obdobja, osebe, živali..., ki so se me kakorkoli dotaknili in vtisnili v spomin. Recimo, da sem nagnjena k pisanju dnevnika zgodb, ki jih doživljam v časa tuzemskega življenja. To niso čisto navadne zgodbe, to so zgodbe iz katerih sem se veliko naučila, prav sleherna mi je ponudila določen nauk. K njihovem zapisu pa me žene neustavljiva želja, da svoje zgodbe in svoje razumevanje življenja podelim še s kom. Tokrat se me je dotaknilo in me marsičesa naučilo mačje življenje, življenje mačke Mondy.

Pa privežite se. Polet za katerega ste se odločili, se bo ravnokar začel. Kakšen bo pristanek ne vem, toda vem, da bomo tu in tam leteli visoko.

Uvod, ki ni opravičilo

Ta knjiga ni nastala zato, ker bi bila Mondi posebna mačka. Nastala je zato, ker nekatere mačke ne pristanejo v eni zgodbi.

Mondi jih ima dvaindvajset. Nekatere kratke, druge dolge. Nekatere udobne, druge nevarne. Nekatere na strehi, druge v gozdu. Nekatere ob petih zjutraj, druge sredi noči, ko se človek uči dihati tišino.

Če bi bila Mondi človek, bi rekli, da ima burno življenjsko pot. Če bi bila literarni lik, bi rekli, da je preveč neverjetna. Ker pa je mačka, ne potrebuje razlage.

Mondi ni iskala avantur. Samo sledila je tistemu notranjemu kompasu, ki ga mačke nosijo globoko v sebi — kompasu, ki ne pozna pravil, urnikov, logike in dobrih namenov ljudi.

Zato je šla gor, ko smo jo klicali dol. Zato je molčala, ko smo čakali mijav. Zato je izginila, ko smo bili prepričani, da je varna. In zato se je vrnila, ko smo že nehali verjeti.

To ni knjiga le o mački. Je knjiga o sožitju. O tem, kako se ljudje trudimo vzgajati, razumeti, zaščititi — in kako nas vmes

nekdo z repom, tačkami in tihim mijavom nauči, da je življenje večje od naših rešitev.

Vsaka zgodba v tej knjigi je eno Mondino življenje.

Nekatere so se končala s smehom. Druge z jokom. Tretja s cepljenjem proti tetanusu. Četrta s tišino. Peta z blazino. Šesta s streho...

Skupaj pa tvorijo nekaj, česar se ne da naučiti iz priročnikov: kako ljubiti bitje, ki ti ne pripada, a te kljub temu izbere.

Če bereš to knjigo in si kdaj imel mačko, boš vedel, da nič od zapsanega ni pretirano. Če je nisi imel, boš morda prvič razumel, zakaj mačke ne živijo le devet življenj. Nekatere jih živijo dvaindvajset.

In to je zgodba ene od njih.

Mala kepica se vseli v naš dom

Pisalo se je leto 2012. Leto, ki se ga spominjam po nekakšni tišini med mačjimi šapicami. Zadnja leta smo imeli z mucami prav posebno smolo – kot bi obstajala kakšna nevidna sila, ki je določila, da nobena ne ostane dolgo pri nas. Ene so preprosto odšle drugam, druge so doživele kakšne čudne, skoraj skrivnostne usode. V naši hiši je tako ostajal nekakšen mehak, neoprijemljiv občutek praznine. Šele takrat sem zares razumela, kako hitro se človek naveže na malo bitje, ki se ti ovije okrog nog in te sprejme kot del svojega sveta.

Maj, vedno nekoliko bolj filozofski od obeh bratov, je neko popoldne modro pripomnil: »Veš, mami, mogoče bi bilo bolje, če bi imeli dve mucii hkrati. Da se ne navežeš preveč na eno.«

Zvenelo je kot logična, skoraj znanstvena teorija za preprečevanje otroških srčnih zlomov, hkrati pa kot prizor iz risanke, kjer mali genij poskuša prelisičiti življenje samo.

To misel sem potem tako rekoč zapisala v družinsko ustavo in jo razglasila po vsem znanem teritoriju – po hiši, med prijatelji,

po širši soseski. Včasih misli, ki jih izrečemo na glas, same najdejo pot do pravih ušes. In tako je bilo tudi tokrat.

Nekega dne se oglasi Magda. Njen glas vedno nosi tisto prijazno odločnost, ki že vnaprej pomeni neko presenečenje. »Danijela, slišala sem, da iščete muco. Ampak veš, jaz imam dve. Sestrici. Pa sta tako posebni, vsaka na svoj način. Če jih želite, vam dam kar obe.«

Najprej sem mislila, da se šali. Dve sestri, dve kepici, dvojna mehkoča, dvojna odgovornost. Še preden sem izrekla odgovor, se zavedam, da sta bili ti dve mali duši že na poti v naš dom. Nekaterih odločitev pač ne sprejmeš z glavo – sprejme jih srce.

In res, ko sta prispeli, se mi je zazdelo, kot bi se odprla čarobna vrata v svet, ki ga do tedaj nismo poznali. Ena – povsem črna, le z majhnim belim ovratnikom pod brado, kot pingvinček v gala obleki. Druga – tigrasta, s tistim samozavestnim pogledom, ki pove veliko več kot vsi priročniki o mačjem vedenju.

Ampak najbolj zanimivo je bilo to, da sta bili tako različni, da si človek nikoli ne bi mislil, da sta iz istega legla. Prva nežna, rahlo previdna, skoraj aristokratska v svoji držji. Druga pa bojevita, radovedna, neustrašna, kot da je že prehodila pol sveta in se ničesar ne boji.



»Črna bo Mondička,« je odločil Maj z učinkovitostjo generalnega ukaza. Ime ji je pristajalo – bilo je mehko, okroglo, skrivnostno, takšno, ki se ti zlahka zleze na ustnice. Tigrasti pa smo rekli Xena. Že ob prvem pogledu je bilo jasno, da bo ona v hiši prevzela vse strateške operacije, od pregleda igrač do testiranja višinskih polic.

Tisto prvo popoldne nikoli ne bom pozabila. Malčici sta se še zmedenih, nekoliko prevelikih korakov sprehodili po predsobi. Mondička je stopala kot gospa v novi obleki, preizkušajoč

vsak kvadratni centimeter tal, ne da bi pokazala kakršnokoli navdušenje. Xena pa... ah, Xena je že v prvih petih minutah preverila kavč, rože, stopnice, omaro in se pognala na okensko polico, kot da preverja, ali svet zunaj vrti enako hitro kot znotraj hiše.

Naši fantje so stali tam, razporejeni kot kakšna varnostna ekipa. Gal s širokim nasmehom, Maj s popolno očaranostjo in Jani, ki je resda poskušal igrati resnega odraslega, a se mu je ob prvem stiku z majhnim smrčkom razlezel nasmeh čez vso brado.

Prvo noč je zaznamoval koncert. Ne strašen, ne žalosten, ampak tisti tipični mačji žvižgajoči pogovor, ko se odločata, ali bosta spali skupaj ali vsaka na svojem koncu sveta. Seveda sta kmalu osvojili oba možna scenarija. Najprej sta obležali skupaj, zviti kot dva topla kruhka, potem pa je Xena že po eni uri ugotovila, da je treba preveriti še zgornje nadstropje, in Mondi se je – navzlic svoji previdnosti – odpravila za njo. Sestrške vezi pač presegajo vse logike.

Naslednjih nekaj tednov je bila naša hiša kot mini zoološki vrt, cirkus in meditacijski center v enem. Prvič po dolgem času nismo razmišljali o tem, kaj vse je šlo v preteklosti narobe z mucami. Tokrat je bilo drugače. V hiši so se zgodile spremembe, ki jih ne moreš načrtovati. Vse je postalo mehkejše, bolj nežno, bolj živo.

Mondi je rasla v pravo malo gospodično – elegantno, tiho, z nekim notranjim ravnovesjem, ki ga nisem znala pojasniti. Bila je iz tistih mačk, ki te pogledajo in kot da vedo več, kot si pripravljen priznati... Xena pa je bila ognjemet. Prava mala divjakinja. Vsak dan nov podvig, nova višina, nov izziv. Med njima pa neskončna, tiha zaveza, ki je govorila: skupaj sva močnejši.

Po nekaj mesecih sem že vedela, da je bila Magdina odločitev – in naša – resnično darilo. Tisti občutek, da se “ne boš preveč navezal”, Majeve argumente iz začetka zgodbe, je izginil v prvem tednu. Navežeš se namreč točno toliko, kot ti srce dovoli. In naše je že ob prvih stikih s toplima kepicama popustilo do zadnjega koščka.

Ko sedaj gledam nazaj, vidim, da nas je leto 2012 pravzaprav obnovilo. Prineslo je novo upanje, novo veselje, nove šape, ki so odzvanjale po stopnicah in nas vsak dan znova opominjale: življenje pride v najlepših oblikah, kadar ga najmanj pričakuješ.

In tako se je začela zgodba o Mondiju – malo črno-beli gospe z belim ovratnikom – in Xeni, bojeviti sestrici, ki je živela, kot da je svet njeno lastno igrišče. Dve sestri, dve usodi, dve ljubezni, ki sta se vselili v naš dom in tam ostali veliko dlje, kot smo si sploh lahko želeli. To ni bila le vselitev dveh muc. To je bil začetek neke posebne družinske epopeje

In nihče od nas takrat ni slutil, koliko življenjskih lekcij bo prav ta mala kepica – Mondij – zapisala v naše srce.

Prve snežinke in prvi veliki izlet

Božični čas ima v naši družini že od nekdaj prav poseben vonj – po cimetu, po mrazu, ki ščipa v nos, po prasketanju snega pod smučmi in po dolgoletni tradiciji zimskih počitnic v Dolomitih. Leta 2012 pa je ta tradicija dobila nepričakovan, povsem mačji zasuk.

Mondi in Xena sta bili stari komaj štiri mesece. Še čisto majhni kepici, z vonjem po mladi mačji nežnosti, z očmi, ki so gledale svet v absolutnem začudenju. Ko je prišel čas za odhod na smučanje, je bil v hiši pravi mali čustveni preplah – prva dilema: kaj narediti z mačkama? Pustiti ju doma? Pri sosedi Romani, ki smo ji pravili kar mačja mati, ker je znala poskrbeti za vse mačke v soseski?

Ko smo sedeli za kuhinjsko mizo, sem začutila, da bi jima s tem, če bi ostali doma, storila krivico. Premajhni, preveč navezani, preveč radovedni. Predvsem pa – preveč naši. Gal je brez dileme rekel: »Vzemimo ju s sabo. Saj sta družina.« Maj je dodal: »Pa še prvič gresta na potovanje!« Tako je bilo odločeno.

Naše smučarske počitnice se bodo začele z dvema dodatnima potnicama – malo pingvinčico Mondi in bojevito Xeno.

In tako se je začelo njuno prvo potovanje z avtom. Kdor pozna mačke, ve, da avtomobil praviloma spada med tri največje mačje grozote na svetu. Hrup, nepričakovani premiki, izguba kontrole... že pri odpiranju transportnega boksa se je čutilo, da se obeta drama.

Prvih deset minut vožnje je bilo dokaj mirnih. Moti samo rahlo mijavkanje, kot nekakšna uvodna pritožba. Potem pa je začelo... Mondi je začela najprej s tihim jokom, nato z glasnim protestom, ki je slišal skoraj kot operna arija za mezzosopran. Xena pa, kot vedno bolj temperamentna, se ni zadovoljila zgolj z vokalno izvedbo – hotela je ven, hotela je gor, hotela je dol, hotela je nazaj. Kot da bi želela preglasiti motor in razložiti svetu, da to *absolutno ni način potovanja*, ki si ga je predstavljala.

Čez mejo v Italiji so se glasovi v avtu že tako prepletali, da bi kak mimoidoči mislil, da prevažamo trop eksotičnih ptičev. Fantje so poskušali peti, da bi ju umirili. Jani je prižgal radio. Jaz sem se obračala proti zadnjemu sedežu, kot mama v kriznem štabu, in ponavljala: »Saj bo, samo še tunel... še en ovinek... še par kilometrov...«

Ko smo končno prispeli v Dolomite in parkirali pred apartmajem, je bilo, kot da so se nevidne sile uskladile. Ko sem odprla transportni boks, sta Mondi in Xena kot dve karamelni, mehki miniaturni zverinici stopili ven, se raztegnili, pogledali naokrog – in se spremenili. Iz prestrašenih potnic v radovedni raziskovalki neznanega sveta.

Apartmenta je postal njuna nova džungla. Pisani stoli, lesene stopnice, balkon s pogledom na bele vrhove, kopalnica z značilnim odmevom – vse je bilo vredno temeljite mačje inšpekcije. Mondi je šla bolj premišljeno, korak za korakom, vsako površino

je najprej povohala, kot da preverja, ali izpolnjuje varnostne standarde. Xena pa... no, Xena je v prvih petnajstih minutah že naredila obhod vseh sob, raziskala vsako polico, dvakrat prerezporedila svoje igrače in testirala lom svetlobe na okenski polici.



Največja skrb je bila, kako bosta sami preživelih sedem ali osem

ur, ko bomo mi smučali. Toda že po prvem dnevu je bilo jasno: Mondi in Xena sta najlepše počitnice doživeli ravno v tistih urah, ko sta bili sami "doma".

Vsak dan smo ob devetih zjutraj zaklenili apartma in se odpravili na bele strmine. Ko smo se zvečer, po vseh vremenskih pogojih – snegu, vetru, soncu, vidljivosti ene roke – vračali domov, so nas za vrati pričakale dve topli, igrivi kepici. Vedno. Brez izjeme. Kot nekakšen domači pozdravni odbor.

Najbolj ganljivo je bilo, kako sta slišali ključ v vratih. Najprej popolna tišina, potem drobni korakci po parketu, nato pa dvojni "mrrrrr" v visokih tonih, kot da bi gledali rojstni dan, presenečenje in božič hkrati. Njuna sreča je bila tako iskrena, tako neskočno topla, da so vse boleče noge, zmrznjeni prsti in rdeči nosovi izginili v sekundi.

Včasih sem se po smučanju vrnila prva. Ko sem odprla vrata, je Mondi že čakala – zvita v kepico na kavču, z rahlo dvignjenim pogledom, kot bi želela reči: »Kje si bila? Ogled sem opravila, vse je v redu.« Xena pa je vsakič uprizorila svoj mali ritual dobrodošlice – poskok v zrak, hiter obhod okoli mene, dve zamahni šapki, potem pa "vrtoglavo" drgnjenje ob noge.

Zadnji večer sem sedela na kavču in opazovala mucu, kako se lovita pod mizo, bijeta male boje z igračkami in nato pa se čez nekaj minut spet ljubeče zavijeta skupaj v gnezdece. Pomislila sem: mogoče smo mi mislili, da jima podarjamo svet, ko ju vzamemo s seboj na potovanje. Ampak v resnici sta ga oni podarili nam.

Prav zaradi njiju smo Dolomite tisto leto doživeli drugače kot kadarkoli prej – z več topline, več smeha, več drobnih trenutkov, ki bi sicer šli mimo neopaženi. Mucu sta v vsakem dnevu pokazali, da potovanja niso le smučišča, kulise in kočice. So tudi skupni večeri, mali obhodi apartmaja, drobno mijavkanje, ko se dan

konča, in občutek, da ne glede na to, kako utrujen se vrneš – te nekdo doma čaka.

Tako sta Mondri in Xena preživeli svoje prve zimske počitnice. Mi pa smo ugotovili, da se dom včasih lahko preseli s teboj – v dveh mehkih kepicah, ki te spominjata, da je ljubezen pravzaprav najboljše zavetje pred vsakim mrazom.

Reševanje Mondija

Dan se je začel precej depresivno. Lahko bi rekli še eden od tistih marčevskih petkov, ko komaj čakaš, da se konča služba in začne vikend. Toda to ni bil ravno takšen petek. Bil je zadnji petek šolskih počitnic in to redkih počitnic, ko smo bili doma, kar pomeni, da jih nismo izkoristili za raziskovanje sveta, kar je moj najljubši hobi. Morda je bil zame prav zato »še ena izgubljena priložnost«.

Vstala sem ob 6.30 zjutraj, saj je škoda vsakega trenutka, ki ga zamudiš v življenju. Malo telovadbe, obvezna kavica, nato pa dnevni načrti. Gal je obljubil, da mi bo pomagal pri delu v podjetju. Maj je včeraj obljubil, da se bo učil matematiko..., kajpak, ko vstane. Potem pa je na sporedu še Mondij je že včeraj cel dan preživela na sosedovi strehi. Sprva se mi je zdelo, da enostavno noče dol, in da bo, še predno bo padla noč, našla pot domov. Če je prišla gor, bo pa še dol, sem si mislila. Toda zjutraj z grozo ugotovim, da je še vedno na strehi. Sosed je namreč čez dan obrezal lipo pred svojo hišo, ki je služila kot mačje plezališče na streho. Okolje se je torej čez dan korenito spremenilo in sedaj

me Mondy gleda naravnost v oči in milo prosi, da jo nekdo odreši nadaljnjih muk. Uf, uf, si rečem ob jutranji kavi. Za to je potreben načrt.

Ravnokar začnem kovati načrt, v katerem najpomembnejšo vlogo predvidim za Janija. On bo zlezal po lestvi in preprosto snel Mondy iz strehe.... Toda takoj zatem sledi presenečenje. Jani se ne more premakniti. Pravi, da so ga »zagrabile ledvice« ali pa ga je samo "štihnilo v križu". Hmm, kaj mi še preostane? Gal pravi, da mora navsezgodaj nujno ven. Sedaj postajam že počasni živčna. In tako je ostal še Maj, najmlajši, ki šteje na ta dan sicer skorajda že 18 let, toda že od nekdaj ima strah pred višino. Hmm, ne bo lahko, toda kar je treba je treba.

Bolj kot razmišljam, bolj se zavedam prioritet. Najprej bo treba soseda, mimogrede, gre za starejši zakonski par, žena odlična pravnica, mož pa prekaljen radiovezist, ki je prvi vzpostavil radio povezavo z Lockejem v Himalajo in bil na vezi s Kunaverjevo ekipo alpinistov ter tudi našim izgubljenim jadralcem Sterkom..., seznaniti z našim načrtom "osvojitve" njihove strehe.

Na hitro seznanim Maja, da je prišel čas, ko se bo moral soočiti in spopasti s svojimi strahovi pred višino in skupaj odhitiva k sosedom, da jih seznaniva z načrtom. Soseda pa, kot da bi vedela kaj nameravamo, sta načrt sprejela soglasno. Gospod Franček je le z nasmeškom dejal; » Pa saj ne pričakujeta, da bom jaz splezal na streho. Tamle je lestev in kar naredita, kar morata narediti.

Reševalna akcija se je začela. Maj raje prinese našo lestev, ki je bila že pripravljena za obrezovanje sadnega drevja in kar 20 minut sva porabila, da sva jo za silo prislonila k sosedovi strehi. Res za silo. Kmalu sva ugotovila, da je najina lestev, pa čeprav povsem nova, dokaj neuporabna. Franček, ki se je od daleč hudomušno smehljajal, ali pa se je le meni tako zdelo, je predlagal, naj uporabiva njegovo preizkušeno, čeravno že precej

“zmahano” lestev. Ni nama preostalo nič drugega. Njegova lestev, navkljub temu, da je precej škripala, je bila višja in mnogo bolj stabilna. Lahko sva jo prislonila k strehi veliko bolj varno kot našo. Nato je sledilo prepričevanje Maja, da naj vendar spleza po lestvi in končno že enkrat premaga strah pred višino. Navsezadnje gre vendar za reševanje naše Mondičke.

Maj je vložil vso svojo energijo v premagovanje svojih strahov in kmalu dosegel streho. No, prvi korak je uspešno za nami, si rečem. Maj prikliče Mondičko na takšno bližino, da jo lahko poboža. Še preden pa mu uspem reči, naj jo čvrsto prime, pa se pred mojimi očmi odvije prav neverjeten film. Iz vrta desnih sosedov Kukcev naenkrat veselo priskaklja veverica, ki se ustavi slabega pol metra od mojih nog (tako blizu veverici pa še res nisem bila). Nato pa se silovito požene po lipi navzgor (taisti lipi, zaradi katere Mondička ni več znala iz strehe), se odžene in pristane na strehi dobesedno pred gobčkom presenečene Mondičke.



Mondi je muca, saj to sem vam že povedala, in navkljub temu, da ni bil ravno med najbolj pogumnimi, saj ni znala več iz strehe, odkar so odžagali vejo, pa se v njeni krvi še vedno pretaka kri lovca. In verveca je bila kajpak dovolj dober razlog, da je v hipu pozabila na vso reševalno akcijo in se zapodila za veverico, ki je veselo odskakljala na povsem levo stran strehe in od tam elegantno skočila na bližnjo smreko. No, po pričakovanju Mondy ni premogla toliko poguma, da bi se pognala za njo v smreko, ampak je nemočno občepela na levem robu strehe.

Dober scenarij za kakšno Walt Disneyjevo risanko Tom in Jerry.

Prvi hip sem pomislila: «Poglej no, pa saj ji je veverica vendar prišla pokazat pot, kako se rešiti iz te presnete strehe»; druga misel pa je bila: »Pa ne me basat, tale veverica me je prišla pa dobesedno zafrkavat«. Hmm, dve povsem nasprotni misli, ki sta povsem okupirali moj ego. Iz razmišljanja me je kmalu predramil Maj, ki mi iz vrha lestve zastavil povsem konkretno vprašanje: »Kaj pa sedaj?« Hja, res dobro in pravo vprašanje.

V mislih mi odzvanja edina možna rešitev v slogu »Ponovi vajo«. Odhitim domov, vzamem iz hladilnika kos svežega piščančjega mesa in ga dam Maju z željo, da z njim znova naslovi Mondijeve čute in jo ponovno privabi k sebi.

Pa ni delovalo. Modni je raje izbrala pobeglo veverico, ki ji sicer vsako jutro masira živce s svojim sprehodom po drevesnih krošnjah, kot pa svež in zagotovo dobljen košček piščančjega mesa. Je pač lovka, kar sicer zelo cenim, toda ravno zaradi tega se je rešitev še bolj oddaljevala.

In potem se zgodi še dodatna neprijetnost. Mondi v silni želji, da bi premagala razdaljo od strehe do smreke, zdrsrne v strešni žleb. Glej ga zlomka, kaj pa sedaj. Iz žleba pa se potegne v podstrešek, kar pomeni, da je izginila iz obličja strehe.

Kar zmrazilo me je. To pomeni novo strategijo reševanja. Vsa osramočena se izpovem sosedoma, kaj se je zgodilo in ponižno prosim, če je možen vpogled v njihovo podstrešje. Soseđa sta bila zelo razumevajoča, celo baterijo sta mi posodila, rekoč na podstrešju je več ali manj tema in jo bom potrebovala.

Opogumljeno in polna novega optimizma se napotim na podstrešje. Sprva sploh nisem vedela kje iskati, zato sem nekajkrat zaklicala, Mondi, Mondi... in kmalu zaslišala cvileč mačji glas, ki je skoraj zagotovo bil klic na pomoč, v povsem levem kotu podstrešja. Hitro se napotim v tisti smeri in s pomočjo baterije ter precej telesnega zvijanja najdem Modni v

ozkem prekatu podstrešja. Ko jo hočem prijeti, pa se mi izmakne in zraven prav neustavljivo joka. Le kdo bi razumel te mačke...

Kar naenkrat mi izgine izpred oči in navkljub mojemu vztrajnemu iskanju ter klicanju, je ne dokličem več. Cela predstava je potekala že slabo uro, ko se odločim, da se malo spočijem in sedem na tram sredi podstrešja. Moja glava je bila povsem prazna. In glej ga zlomka, ko že skoraj obupam, se Modni prikaže sredi podstrešja z visoko privzdignjenim repom.

Od silnega veselja, se poženem proti njemu z željo, da jo končno primem in odnesem iz podstrešja. Toda Mondi je bila očitno silno prestrašena, da je na vsak moj gib odreagirala povsem drugače kot je sicer. Hitro je smuknila nazaj v podstrešek in znova je bila reševalna akcija tako rekoč na začetku.

»Pa saj to ni res«, mi je šinilo čez možgane. Ja, pa še kako bilo res. Nekaj časa sem še vztrajala, potem pa je bilo moje dobre volje tudi konec. Napotim se po lestvi in stopnicah navzdol in se posvetim prijetnemu klepetu s sosedoma in v tihem pričakovanju, da mi bo morda Mondi sledila in tako našla pot na prostost.

Po 20 minutah me je začelo ponovno glodat, kaj je z Mondi. Od nikoder je ni. Ne morem več izkoriščati gostoljubja sosedov. To je začutil tudi Franček, ki je predlagal, da bi morda lahko postavil desko iz podstrešnega okna, ki je brez stekla, do najbližje smreke tako Mondi naredil leseni mostiček. »Kako velikodušno«, si mislim, rečem pa: »Če dovolita, bi preden grem, še enkrat preverila, ali se je zaupanje Mondi v rešitev kaj poglobilo«. Še enkrat odidem na podstreho, kjer me pričaka Mondino mijavkanje. Modni se je prestrašeno sklanjala nad odprtino, ki je vodila na podstreho. Sama očitno ne bo šla po lestvi, zato sem se odpravila navzgor z željo, da Modi tokrat privabim dovolj blizu, da jo lahko stisnem v naročje. In res, le dvakrat jo je bilo treba

poklicati in že je bila v mojem naročju. Najprej je bila povsem mirna in tiha, po nekaj korakih spusta pa je začela neutolažljivo jokati, tako kot znajo to le mačke. Strah je očitno prevladal. Še bolj sem jo privila k sebi, se hitro zahvalila sosedom in jo odnesla domov na varno. Najbolj sem se bala, da ni morda dehidrirala, zato sem ji najprej ponudila vodo, nato pa še nekaj hrane. Oboje je željno sprejela. Nato pa je našla zatočišče v v Galovi sobi, od koder se ni premaknila cela dva dneva.



Reševanje mačke Mondy se je tokrat uspešno končalo, kot v kakšni »pocukrani nanizanki«. Sama pa sem začela ceniti veverice. Sedaj, ko to pišem, sem še bolj prepričana, da tista veverica ni mogla biti naključje, ampak rešitev na-ključ in da je Mondy pravzaprav pokazala pot do rešitve. Le da Mondy ni premogla toliko poguma, da bi rešitev tudi sprejela.

Toda zakon veselja je deloval tudi tokrat. Ko si v škripcih, vedno pride mimo nekdo, ki ti ponudi rešitev. Na tebi pa je, da jo prepoznaš in sprejmeš. Za to pa je potreben predvsem pogum. Mislim, da to sedaj ve tudi Mondy, saj se je precej osramočena tiste dni sprehajala naokrog.

6

Sosedova streha drugič

Če bi me kdo vprašal, kaj sem se naučila iz prve Mondijeve "strešne epizode", bi samozavestno odgovorila: da se bo mačka, ki se je enkrat tako prestrašila, odslej strogo držala tal. Da bo vsako vejo, vsak žleb in vsak strešnik gledala z večjim spoštovanjem. Mislila sem, da je bila tista veverica, celotna reševalna ekspedicija, Majev strah pred višino, moje kobacanje po podstrehi in skorajšnji infarkt mene, Frančka in Modni same — dovolj veliko življenjsko opozorilo za več milijonov mačjih let naprej.

Toda Mondič, ah, Mondič... ničesar se ni naučila. Manj kot teden dni po prvem reševanju — manj kot teden dni! — slišim znani mijavkajoči tenor. Tako nežen, tako mil, kot da nekdo igra žalostinko na violino. Pogledam skozi okno, in ne morem verjeti svojim očem. Mondič kuka izpod žleba sosedove strehe, tako ubogo, kot bi zaigrala v kakšni tele noveli o nesrečno izgubljeni mački, ki čaka svojo lastnico, da jo reši.

Prvi trenutek si rečem: »Ne, to zagotovo ni naša mačka. Naša Mondič, ki je komaj preživela prejšnji teden? Nemogoče.«

Toda glas... glas je bil njen. Tisti prepoznavni, pridušeni, rahlo užaljeni mijav, ki pove, da se je znova znašla v godlji, ki jo je seveda sama zakuhala.

Stopim pred hišo in jo pokličem: »Mondi! No, zdaj pa že znaš dol, a ne?«

V meni je bilo še kanček ponosa. Če je lahko preživela prejšnji teden, bo morda zdaj pokazala, da je le nekaj odnesla od cele drame. Toda ne. Mondi je ostala tam. Enako nesrečna, enako izgubljena, enako prepričana, da bo iz strehe prišlo odrešenje, ne pa iz nje same.

In tako se začne drugi del sage o sosedovi strehi. Tri dni, brez pretiravanja, tri polne dni, je Mondi vztrajala na strehi. Ne glede na sonce, veter, noč ali jutro — tam je bila. In milo mijavkala.

Najbolj neverjetno od vsega pa je bilo, da ta dogodek ni ostal neopažen. V našem malem naselju se muce poznajo. Imajo svoje poti, svoje kode, svoje rituale. Tokrat pa je izgledalo, kot da so organizirale pravi mačji seminar: “Kako zapustiti streho v petih korakih.”

Vsakihi nekaj ur se je kakšna mačka povzpela na njeno višino, pogledala Mondi, elegantno sestopila po bližnji lipi, po ograji, po smreki — in ji kazala, kako se to naredi. Ena je celo dvakrat ponovila pot, kot pedagoginja, ki pogleda učenca in reče: “No, še enkrat, da ne bo kakšnega izgovora.”



Toda Mondí? Ni se ganila. Bila je kot kak mali guru, ki meditira na robu Himalaje in sprejema svojo karmo.

Edina živa duša, ki je pokazala enako mero potrpežljivosti kot Mondí, je bil sosed Franček. On sicer ne bo priznal nikomur, še najmanj sebi, a pravzaprav je bil tisti, ki je poskrbel, da Mondí ni stradala. Med drugim in tretjim dnevom "strešnega bivanja" sem ga enkrat opazila, kako z roko podstrešnega okna nekaj pomoli ven.

Kasneje sem izvedela, da je na skrivaj nosil Mondí hrano — mali priboljšek, da si ne bi nakopala še podhranjenosti poleg

čustvene stiske. Seveda je ob tem modro pripomnil: »Ah, ne, ne, jaz mačk ne hranim. Samo... da ne bo revica poginila tam zgoraj.« Njegov pogled pa je povedal vse.

Tretji dan sem se vdala. Ponos, doslednost, odločitev, da bo Mondi tokrat pa že sama našla pot dol — vse je padlo v vodo. Nič ni kazalo na to, da bo storila karkoli razen mijavkala in čakala, da svet reši njen problem.

Ostala je le še ena možnost. Edina. Stara, preizkušena, ponižna prošnja sosedu Frančku. Potrkam na vrata in Franček odpre z izrazom, ki je bil mešanica: "Sem vedel, da boš prišla" in "Upam, da imaš načrt, ker ga jaz nimam več". S skromnim glasom vprašam: »Franček... bi nas spustili na podstrešje? Da se še enkrat... no... pogajamo z Mondijem.« Ni nič rekel, samo odklenil vrata in se umaknil, kot poveljnik, ki dovoli dostop ekipi za krizno reševanje.

Podstrešje je bilo temno, dišalo je po starih deskah, po zgodbah desetletij... in seveda po eni trmasti mucu. Ko sem prišla do odprtine, kjer se je skrivala, je bilo vse spet tako kot prvič: malo joka, malo pristopa, malo umika, malo pogajanj, malo čustvene drame. Mondi se je nekaj minut obotavljala, potem pa se je vendarle, s tisto svojo kombinacijo ponosa in obupa, približala dovolj blizu.

Ko sem jo končno prijela v naročje, se je začela otresati, mijavkati, skoraj jokati od strahu — a hkrati se mi je zvila v telo, kot da ve, da je zdaj rešena. Počasi sem jo nesla po lestvi navzdol, Franček je modro molčal, njegova žena je pridržala vrata, Maj pa je na dvorišču navijal kot navijač na nogometni tekmi. In tako se je končala druga strešna saga.

Ko sva prišli domov, je Mondi spila pol posode vode, pojedla še večerjo, in nato — čisto tipično zanjo — odšla v Galovo sobo in spala 20 ur kot mala princeska, ki se je vrnila iz pustolovščine,

za katero se je odločila sama, brez centimetra zdrave pameti.

In jaz sem si rekla: »Zdaj pa zagotovo ne bo nikoli več šla na streho. Nikoli več.«

Ampak... če ste med tem branjem vsaj malo spoznali Mondičko — potem že veste, da je bila to iluzija. Sosedova streha je imela za našo muco neko prav posebno, nerazumljivo magnetno moč.

Sosedova streha tretjič, četrtrič...

Ko človek dvakrat izkusi isto katastrofo, se mu še vedno zdi, da gre pač za nesrečno naključje. Ko jo izkusi tretjič, začne slutiti, da ima veselje očitno nek skriti smisel za humor. Ko pa jo izkusi četrtrič... petič... sedmič... takrat ve, da je del serije, ki je nihče ni naročil, a se neumorno predvaja na seznamu predvajanja njegovega življenja.

In tako je bilo z Mondi in sosedovo streho. Po drugi strešni ekspediciji sem si obljubila – prisegla! – da bom storila vse, da glas *Mooooondi!* ne bo več odmeval po našem naselju kot poziv na še eno reševalno dramo. Že naslednji dan je v hiši padla resolucija: Mondi bo postala strogo hišna muca. Nikakršnih streh, nikakršnih dreves, nikakršnih lukenj. Samo varno, toplo, predvidljivo domače okolje.

Načrt je bil odličen. Uresničitev pa... popolna iluzija. Naša hiša ima več izhodov, kot si jih lahko zamisliš. Terasa, pritličje, polkna, kletna vrata, balkon, okna, ki se malenkost priprejo... Za človeka rezila, a za mačko? Disneyland. Mondi je bila inteligentna, iznajdljiva in obenem trmasta kot sto alpskih kozlov. Človek bi skoraj pomislil, da je študirala arhitekturo

in varnostne sisteme hišnih vrat.

Ni minilo niti nekaj dni po razglasitvi hišne arestne politike, ko je že stala – kje drugje – kot na sosedovi strehi. Milo mijavkanje pod žlebom, zmagoslavno dvignjen rep, kot da je ravnokar osvojila Mont Blanc.

Tako so se začeli njeni redni sprehodi na streho. Včasih dvakrat na teden. Včasih trikrat. Enkrat celo vsak dan zapored.

Za vsak izhod je imela svojo tehniko: vrata, ki niso bila dovolj hitro zaprta, okno, ki je bilo “samo malo” priprto, balkon, kjer je pričakala trenutek človeške nepozornosti, ali pa junaški skok na ograjo balkona, ki jo je spremenila v izstrelišče.

In ko je bila enkrat zunaj, je imela samo eno destinacijo – Frančkova streha.

Zakaj ravno ta? Še danes ne vem. Morda so jo privlačile vibracije radijskih anten, ki so se šopirile v vse smeri in delovale kot mačji klic sirene. Franček je namreč postavil cel mini radijski observatorij, pravi tehnološki spomenik pionirskim časom radijskih zvez In Mondi je to, kot kaže, začutila kot oazo.

Morda jo je privlačila višina. Morda razgled. Morda dejstvo, da je tam nihče ni motil.

Ali pa, bolj verjetno, zato, ker bi bila vsaka druga muca zadovoljna s sončno polico – Mondi pa je bila rojena za dramatične destinacije.

Kakorkoli že, scenarij je bil *vedno isti*: Najprej opazim, da je ni. Nato zaslišim mijavkajoči SOS. Pogledam ven. Se primem za glavo. Pokličem Mondi, ki me ignorira kot *butlerja*. Potem pa pride neizogibni del: zvonec pri Frančku.

Včasih že s takim sramom, da bi se najraje ugreznila v zemljo.

»Franček... spet je gor.« On pa, z izrazom svetnika, ki je videl že vse:

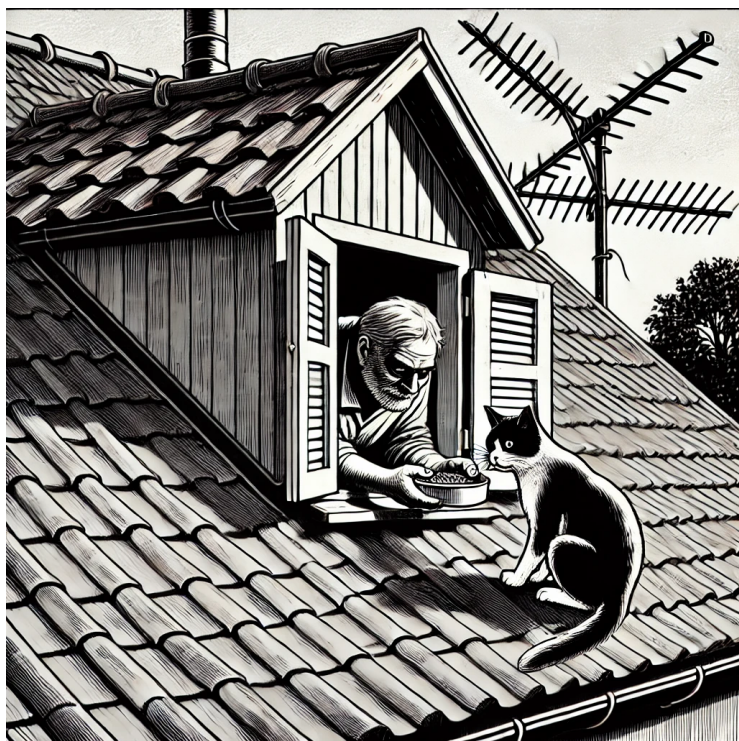
»Pridite, pridite...«

Sčasoma je postal naš neuradni *Strešni rešitelj*, čeprav tega nikoli ni želel priznati.

Včasih je Mondil pustil dan ali dva – da jo zlom mogoče mine. Pa je ni. Včasih je minil teden dni. En cel teden! Mondil je živela kot puščavnica. Samo žleb, nebo, veter in... ja... menda tudi malo pomoči.

Kasneje smo izvedeli, da jo je Franček – spet na skrivaj – hranil na podstrehi.

»Ah, kaj pa vem, mogoče je kaj pojedla,« je rekel, ko smo ga končno prestregli s posodico v roki. Tisti "mogoče" je bil tako prozoren, da bi ga videla še kratkovidna zlata ribica.



Dokler pa nismo razvozlali glavne uganke: kako se sploh vzpenja na streho?

Odgovor se je skrival v lipi, ki je rasla tik ob Frančkovi hiši. Lipa je bila zanjo kot dvigalo: hop iz ograje, hop na vejo, hop na drugo vejo, potem pa eleganten skok na streho. Ko je bila lipa polna listov, to sploh ni bilo opazno.

Ko smo se tega končno domislili, sem samo izdihnila: »Aha. Seveda. Mondici pa lipa. Kako nisem prej videla.« Sledil je logičen sklep: če želimo rešiti svetovni problem "Mondici na strehi", moramo lipi... no... vzeti nekaj kril.

A lipa je bila velika, mogočna in estetsko dovršena. In last
sosedov, ne naša. Tako se je začel nov niz pogajanj pri Frančku.

Lipa dobi “ogrlico”

Ko smo po večmesečnem, skoraj detektivskem opazovanju končno odkrili Mondin tajni vzpon na streho, sem se počutila, kot da smo razrešili starodavni egipčanski misterij. Vse je bilo pred očmi, pa vendar skrito. Lipa! To mogočno drevo, ki je stoletja dajalo senco, lepoto in prijetno brenčanje čebel, je bila v resnici Mondijev osebni žičnični sistem.

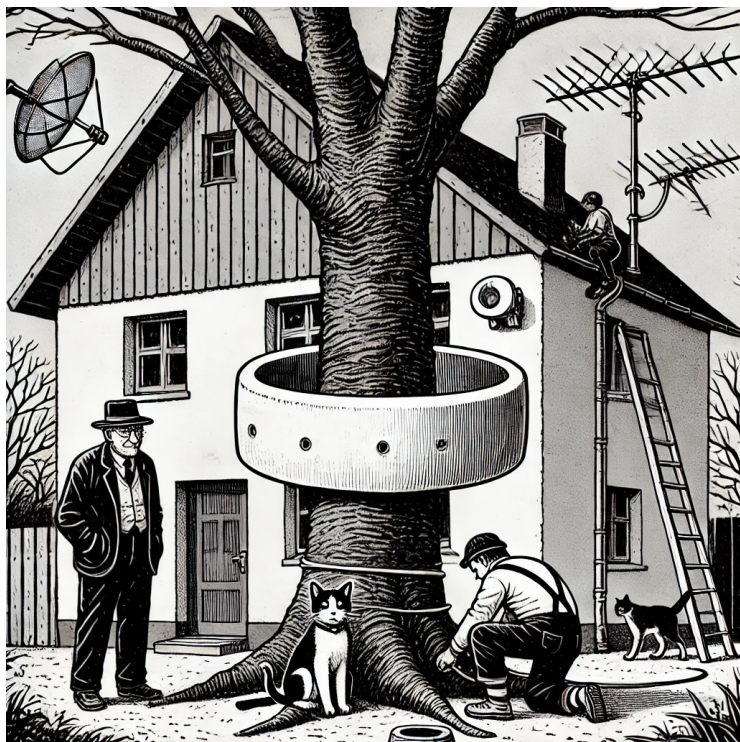
Hop na prvo vejo, potem dva mačja manevrska premika in že se je znašla na strehi kot kraljica razgleda. Preprosto. Elegantno. Nedosegljivo za človeške oči.

Ko smo to ugotovili, je bilo jasno: če želimo preprečiti Mondijeve “strešne romane”, moramo lipi nadeti nekaj, kar bi v normalnih okoliščinah nosile dame na večernih plesih — ogrlico.

Ne navadno ogrlico, ne iz zlata ali biserov, temveč pravo odločno preprečevalno konstrukcijo, ki bo presekala mačjo alpinistično pot. Poimenovali smo jo kar *lipin zvon*.

Najprej je bilo treba prepričati soseda Frančka. S temeljito jasnim glasom sem mu predstavila situacijo: »Franček, Mondise preko vaše lipe vzpenja na streho. Ne morem je več reševati

izpod žlebov, s podstrešja in izpod tramov. Predlagamo, da lipi nadenemo — ogrlico. Preprečevalni obroč. Zvon.«



Franček je nekaj trenutkov tiho gledal v lipo, potem pa se obrnil k meni in rekel:

»Če je to edina možnost, da se končajo te vaše... hm... reševalne epizode, potem naj bo.«

Presenečenje je bilo popolno. Pričakovala sem pogajanja,

razlage, izmikanja, mogoče celo predavanje o pomembnosti dreves in njihovem dostojanstvu. A ne, Franček je samo dvignil roke in privolil. Verjetno je tudi njemu postalo dovolj vsakodnevne mačjega mijavkanja, ki je prihajalo iz njegove strehe ob šestih zjutraj.

V akcijo je stopil Jani. Če je kdo znal iz improviziranih materialov narediti stabilno konstrukcijo, je bil to on. Kupili smo trdno, gladko plastično folijo, skoraj industrijsko, takšno, na katero se ne more oprijeti niti najbolj motivirana mačja šapa.

Jani je s švicarsko natančnostjo izmeril deblo, pomeril višino metra in pol od tal, izrezal trakove, jih spojil, utrdil, prevrtal, preizkusil. In potem — svečani trenutek montaže.

Zvezal je obroč okoli lipe, dajal zadnje vijake in potem stopil dva koraka nazaj, se obrnil k meni in rekel: »Evo. Lipa ima ogrlico. Mondička pa ima problem.« Obroč je bil videti kot velik zvon, ki je objel deblo. Estetsko? No, recimo, da je bil funkcionalno estetski. Efektiven? Po prvih minutah — še nismo mogli vedeti. Po prvih urah — upanje je vsekakor naraščalo. Po prvem dnevu pa smo opazili nekaj, kar nas je skoraj razjokalo od olajšanja.

Na strehi — tišina. Ne mijavkanja, ne pridušenih klicev, ne žalostnih opernih arij, nič. Mondička se je dvakrat poskusila povzpeti po lipi. Poskušala je z desne strani, poskušala s skokom, z zagonom, poskusila je celo iz kombinacije hiša–ograja–veja... Toda ne. Lipa je imela dobro zaščito. Njena "ogrlica" je bila neprebojna.

In tako je lipin zvon postal zgodovinski prelomni trenutek v našem naselju. Sosedji so se začeli nasmihati, ko so hodili mimo: »Vidite? Mondička ne gre več gor!«

Franček je pokimal: »Mir je. Končno mir.«

Jaz pa... jaz sem bila presrečna. Po mesecih akcij, lestve, žlebov, podstrešij, solznega mijavkanja in neskončnih prošenj

za dostop v sosedovo hišo, je bil to trenutek zmagoslavja.

Ampak povsem v redu ne bo nikoli več. Post travmatski sindrom se pač razvije, ko tedne in mesece dni poslušáš mačje krike s strehe. Vsakič, ko ob šestih zjutraj odprem okno in zaslišim ptiče, se za trenutek zdrznem in pomislim, da bo iz žleba spet pogledala ena črna glava z belim ovratnikom in prosila, naj jo nekdo reši.

Toda ne. Lipin zvon je deloval. In Mondi je ostala — vsaj nekaj časa — trdno na tleh.

To pa je, kot boste kmalu videli, rodilo povsem nove prigode. In te... te niso nič manj dramatične.

Ko streha postane Mondijeva usoda

Lipin zvon — naš veličastni, doma izdelani zaščitni sistem — je nekaj časa res deloval. Na dvorišču je zavladal mir, jutra so bila tiha, in zrak ni bil več prežet s srhljivimi mačjimi arijami, ki so se razlegale s sosedove strehe. Kar nekaj tednov sem se zbujala v skoraj čudežno tišino in si rekla: *Končno smo premagali Mondii in njeno obsesijo s streho.*

Toda ena stvar je ostala neupoštevana. Ključna stvar. Stvar, ki bi jo morali omeniti že na začetku te sage: Franček ni običajen sosed. Franček je kralj anten.

Ne takšnih malih, skromnih, skritih anten. Ne, njegov svet je bil prepreden z velikanskimi radijskimi grabeži neba – dolgimi aluminijastimi konstrukcijami, ki so se svetile na soncu in brnele v vetru. Vsaka je imela svoj smisel, svojo lego, svojo zgodbo in, po Frančkovem prepričanju, svojo dušo.

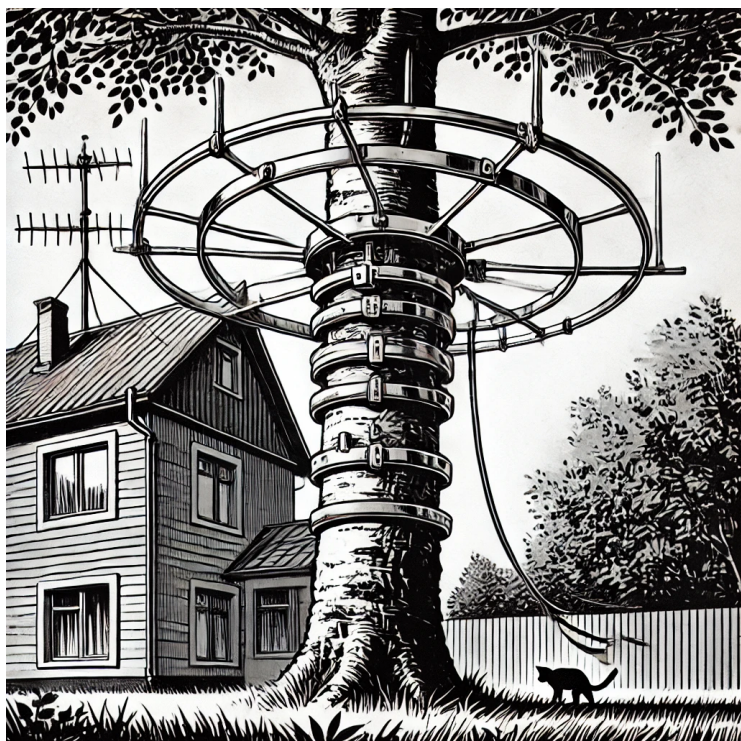
Bil je profesionalec v kratkovalovnih radijskih vezah. Človek, ki je o radijskih frekvencah vedel več kot Google in ChatGPT skupaj, in ki je nekoč vzpostavil povezavo s Himalajo, kot da kliče soseda na kavo. Antene so bile njegova strast, njegova umetnost, njegov svet.

Ko je torej pogledal lipin zvon — tisti naš beli plastični trak, zapognjen okoli debla kot improviziran pas — je moral svoj notranji glas verjetno kar močno utišati, da ga je pustil tam tako dolgo. Nekega dne pa, povsem nepričakovano, pride do mene in reče: »Veš, ta vaš zvon... to ni to. Preveč poceni rešitev. In lipi ne pristoji. Sem jaz razmišljal...« Takrat sem vedela, da prihaja velika ideja. Pri Frančku nikoli ni šlo za male zamisli.

In tako mi pove: »Zvon bi bilo treba dol vzeti. Lipa zasluži boljšo rešitev. Jaz imam doma nekaj antenskih palic. Lahko naredim krog okoli debla. Čvrst. Profesionalen. Natančen. Maček pa ne bo mogel čez.«

Če bi mi kdo drug predlagal, da bomo okoli lipe montirali antenski "obroč", bi verjetno pomislila na znanstvenofantastični film. A ko idejo pove Franček — človek anten, človek streh, človek signalov, ki lovijo pol sveta — dobi vse skupaj nekakšno avtoriteto.

In res, zvon je šel dol. Franček pa je začel sestavljati nekaj, kar je bilo hkrati: tehnično-sofisticirano, aluminijasto svetleče, povsem skladno z njegovim estetskim pogledom na svet in popolnoma nerazumljivo nam, navadnim smrtnikom.



Okoli lipje je naredil pravi mali antenski obroč. Na vsaki strani je bil zavarovan, trdno zacementiran v idejo, da je to sedaj res ultimativna prepreka za mačko.

Če je lipin zvon izgledal kot improvizacija, je bila to 100 % profesionalna, HD, radijsko certificirana mačja ovira.

Malce v dvomih ga pogledam in tiho vprašam: »Mondi ne bo šla čez, kajne?«

Franček pokima. »Tako je. Tega ne more preskočiti nobena mačka. Niti pol mačke.«

Ah, sladko nevedni optimizem. Prve tri ure je antenski obroč

deloval.

Potem pa... kot po scenariju, ki sem ga že poznala, se zasliši tisti znani, melodramatični "miiiiijaaaav". Stopim ven. In tam je seveda Mondič. Na strehi. Malo zmagoslavna, malo prestrašena in popolnoma predvidljiva.

Kako je prišla gor? Kako je obšla antenski obroč? Kako je preskočila profesionalno radijsko zaščito? Preprosto. Mondič je odkrila novo pot: po anteni navzgor, potem pa prehodi po lipini veji. Antena ji je služila kot stopnice. Čisto legalna Frančkova konstrukcija je, bila po mačji logiki namenjena prav njej.

Ko sem to odkrila, sem skoraj izgubila glas. Mondič stoji tam, na strehi, s pogledom, ki pravi: »Kaj si mislila? Da me bo nekaj palic ustavilo?«

In tako se je začela nova doba Mondične strešne obsesije. Zdaj ni bilo več nobene ovire. Streha je postala njen drugi dom, njeno kraljestvo, njena najljubša razgledna ploščad, njena osebna tibetanska planota.

Doma je bila dva dni. Potem deset dni na strehi. Potem tri dni doma. En teden zgoraj.

Dan in pol doma. Spet zgoraj.

Soseska je že prepoznala glas: »Aha, Mondič je spet gor.« Franček je le zavzdihnil, ko sem pozvonila. Jaz pa sem se že lahko vnaprej opravičila, še preden sem odprla usta.

Podstrešje je postalo njen duhovni ashram. Žleb – njena čakalnica. Streha – njeno kraljestvo. In tako sem si počasi morala priznati: lipa, antene, zvoni, obroči... nič ne zdrži, ko ima mačka svojo usodo zapisano na strehi. In Mondič jo je imela.

To ni bila več epizoda ali navada. To je bila usoda. Mačja. Nezmotljiva.

Trmasto začrtana v njenem malem, srčnem, nepopustljivem značaju. A kmalu, se bo ta usoda prepisala v novo, še bolj

dramatično poglavje.

Kajti streha je Mondiju pomenila svobodo — a svoboda ima lahko tudi svojo ceno.

Zavetišče? Ne, hvala

Ko se strešna saga vleče mesece in mesece, ko si že stokrat stal pred sosedovimi vrati z najglobljim ponižnim pogledom, ko si že stokrat rekel »Oprostite, Mondi je spet gor...«, in ko že še preden pozvoniš, čutiš Frančkov vzdih na drugi strani — takrat se začne krhati nekaj, kar bi v učbenikih o skupnosti opisali kot *dobre medsosedske odnose*.

V našem naselju je bilo sicer vedno prijetno. Pozdravljanje, včasih klepet, izmenjava nasvetov, kakšna šala o vremenu. Potem pa pride muca. Ne navadna muca, temveč Mondi — mačji Chuck Norris. In z njo cel krog ponavljajočih se dram: streha – žleb – podstrešje – mijav – Danijela – zvonec pri Frančku.

Ljudje so jo sicer imeli radi. Nekaj časa. Približno tri epizode. Potem je prišla četrta.

Peta. Dvanajsta. Njeni mijavkajoči koncerti ob šestih zjutraj so že presegli raven povsem običajnega mačjega pozdrava. Ko začnejo sosedje odpirati okna s stavkom: »A je vaš maček še kar gor?!«, veš, da je situacija... ehm... eskalirala.

In tako sem nekega dne sedela v kuhinji, s skodelico kave in

pulzom rahlo nad normalnim, ter si rekla: »Morda bi bilo bolje, če... no... če Mondi najde dom, kjer ni lip, ni anten, ni streh in ni Frančka.«

Že ta misel me je zbolela. Ampak realnost je bila glasna — skoraj tako glasna kot Mondi, ko se je drla s strehe. Vse skupaj je prišlo do točke, ko sem začela razmišljati o zavetišču.

Ne zato, ker je ne bi imeli radi. Ne zato, ker ne bi bila del naše družine. Ampak zato, ker je — objektivno gledano — postala *javna strešna nevarnost*, in ker nobena rešitev (pa naj je bila narejena iz plastike ali anten) ni premagala njene notranje želje po višini.

In tako pride dan, ko spakiram Mondi v avto. V boks. S tresočim srcem. Vozim jo proti zavetišču — ne kot kazen, ampak kot zadnji poskus. Morda bo tam našla dom brez streh, dom brez lip, dom, kjer bo kdo imel več časa in več potrpljenja, kot smo ga že izčrpali mi in celotna soseka.

Mondi je med vožnjo mijavkala. Ne tistega posebnega žalostnega mijavka, ampak bolj jezen protest. Kot da je slutila, da se dogaja nekaj velikega. Kot da mi želi povedati: »Ne misli, da bom kar tako izginila iz tvojega življenja.«

Ko prispem v zavetišče, stopim v pisarno, odložim boks in jim razložim situacijo.

Da je lepa. Da je izjemno prijazna. Da je ljubeča. Da je samo... hm... ekstremno usmerjena v strešne arhitekture. Uslužbenka me posluša, rahlo sklonjena nad računalnikom. Potem dvigne pogled, me pogleda direktno v oči in reče: »Gospa... žal smo polni. Nobenega prostora več ni.«

Niti enega.»Niti za majhno mačko? Samo eno?« »Niti za pol mačke, če sem iskrena,« odgovori.

Tišina. Potem pa še dodatek, ki me je skoraj spravil v jok in smeh hkrati: »Lahko pa... hm... naredimo objavo na naši spletni

strani. O njej. Če želite. Na razdelek *Oddaja mačk: nujno.*«



Mondi v boks u dvigne glavo in me pogleda skozi mrežo. Tisti pogled...Tisti poznani, veliki, rahlo žalostni krogli, ki sta rekli več kot katerikoli uslužbenkin stavek v tej pisarni. In tako stojim tam. Z mačko, ki ima strešno usodo. Z zavetiščem, ki je polno. Z objavo, ki naj bi jo rešila. In s srce parajočim dejstvom, da Mondi morda sploh ne želi drugega doma.

Ko sem jo spet nesla nazaj v avto, je mijavkala manj. Videla sem, da je utrujena.

Ali od misli, ali od vožnje, ali od mene — kdo bi vedel. Ko sem doma odprla boks, je tiho stopila ven, se usedla na sredo dnevne sobe...in ostala.

Nekaj trenutkov je bila tišina. In takrat sem dojela: Ni

zavetišče tisto, ki bo rešilo Mondi. Ne nova družina. Ne drugi ljudje. Njena zgodba — pa naj bo še tako naporna, komična, dramatična in strešno nevzdržna — je prepletена z našo.

Mondi ni bila mačka za oddajo. Bila je mačka za vzgojo.

A kaj vse se bo zgodilo *po zavetišču*, to boste videli v naslednjih poglavjih — ko bo Mondi spet pripravila presenečenje, ki ga ni pričakoval nihče, niti ona sama.

Mondi gre na počitnice k babici

Po zavetiščni epizodi sem končno dojela nekaj temeljnega: Mondi ne bo nikoli "navadna muca". Ne bo muca, ki spi na kavču, ki lenari na soncu, ki uživa na varnem dvorišču. Ne bo muca, ki ji je dovolj hišna topla odeja in nežno božanje. Ne. Mondi je bila rojena za dramo. *Pour femme*. Za strešne epopeje, žlebne meditacije in podstrešne romane. Vse te zgodbe, ki so nas kaznovale in obenem zabavale, so bile del njenega DNK-ja.

Toda po mesečnem ciklu "streha – dom – streha – streha – streha – dom za en dan – spet streha" je bilo jasno, da moramo drastično spremeniti okolje. Padla je odločitev: Mondi gre na poletne počitnice k babici.

Ideja je bila preprosta. Na podeželju ni Frančka. Ni anten. Ni lip kot naravnih mačjih dvigal. Ni podstrešja, ki ima okno brez stekla. Ni zapletenih konstrukcij. Ni ničesar, kar bi spodbujalo Mondino strešno obsedenost. »Mogoče bo tam pozabila na streho,« si rečem. Mogoče bo babičin svet, poln rož, gredic, tišine in počasnega podeželskega ritma, Mondi resetiral dušo. Mogoče. Ampak tu je bila ena velika ovira: moja mama, ki smo jo, odkar sta našo družino obogatila Gal in Maj, klicali babica.



Ko sem ji prvič omenila idejo, je nastala tišina, ki jo v pogovoru z mamo redko doživim. Nato pa pride stavek, ki je dišal po katastrofi: »Ne. Jaz tega mačka ne bom imela v hiši. Raje pridem jaz v Ljubljano za mesec dni in jo tam čuvam. Pa še Xenozraven, če treba.«

Mama, ki se je vedno bala mačjih krempljev, njihove nepredvidljivosti in dejstva, da maček ne uboga nikogar — je bila iskreno pretresena ob ideji, da bi Mondička krožila po njenem

domu. »Mami, razumi...« Začnem nežno, kot da se pogovarjam z diplomatom.»To ni navaden maček. To je... situacija. Mondi dela škandal v soseski. Plezala je na streho. Dnevno. Tudi ponoči.«

Mama me gleda skeptično. »E, pa zakleni vrata. Kaj kompliciraš. To je samo mačka.«

Ah, ko bi le vedela. In tako začnem pripovedovati celotno Mondijevo zgodbo.

Od prvega plezanja na streho, doo veeverice. Od Majevega herojskega podviga, . do zvona na lipi. Od Frančkovih anten, do zavetišča, ki nas je zavrnilo. In do podstrešnih pogajanj, ki bi jih lahko posneli in dobili nagrado na festivalu dokumentarnih filmov.

Mama posluša. Najprej s tihim nejevernim izrazom. Potem se ji obraz omehča.

Na koncu pa samo izdihne: »E, dobro... no... če je že taka tragedija, pa naj pride k meni. Ampak samo za en mesec.«

In tako je odločitev padla. Mondi gre na prisilne počitnice k babici.

Mondi se vdre v zemljo

Ko sva prispeli k babici, sem parkirala čim bližje vratom — skoraj na dvorišče, skoraj v vežo, samo da bi Mondi čim manj izpostavila velikemu, neznanemu svetu. Bila sem prepričana, da bo prestrašena, da bo tiho, da bo v boksu ostala vsaj še minuto ali dve, da bi se orientirala.

Toda ne. Mondi je imela svoj plan.

Komaj sem odprla vrata avtomobila, ko se je iz boksa izstrelila kot črna raketa z belim ovratnikom. Ni bilo časa, da bi jo prijela, ni bilo časa, da bi reagirala, niti dihati nisem uspela. V trenutku se je izmuznila iz mojega prijema, padla na dvorišče in šinila *naravnost pod avto*.

»Super,« si mislim.»Začele sva odlično...«Z najnežnejšim glasom se sklonim in rečem: »Mondi... no, pridiiii... saj veš, da ne bo nič hudega...«

Mondi me gleda izpod avtomobila s tistimi ogromnimi očmi, polnimi strahu in adrenalina. Stopim na eno stran — ona se izmuzne na drugo. Poskusim od zadaj — ona se pomakne naprej. Kot da bi igrala mačjo verzijo nogometnega vratarja. Spretna,

bliskovita, neulovljiva.



Po nekaj obupnih minutah si rečem: »Dobro. Naj se malo pomiri. Grem najprej pozdravit babico.« Mislila sem, da bo ta kratka pavza Mondy dala čas, da pride k sebi. Saj vendar ni bila navajena takšnih pobegov. Nikoli ni bila na podeželju. Niti koraka sama v gozdu.

Pozvonim. Babi odpre vrata, vesela kot vedno. Vstopim, ji razložim, da je Mondy zdaj "pri njej na počitnicah" in da se bo

vse dobro izteklo.

Čez pet minut se vrnem ven. Pogledam pod avto. Ni je. Ne na levi. Ne na desni. Ne zadaj. Ne spredaj. Ne nikjer. V trenutku me zaboli želodec. Ozrem se naokrog, najprej počasi, potem z vso paniko, ki je lahko stisnjena v eno srce. Pod grmovjem — nič. V drvarnici — nič. Za garažo — nič. Pod prikolico — nič. Ob hiši — nič.

Babična hiša stoji tik pod bregom, nad njo se začne majhen gozd. Tisti gozd, ki je poln dišav, zvokov, jelk, borovcev in senc. Lep in miren za ljudi — a za muca, ki ga ne pozna? Srce se mi zadrigne. »Ne, ne bo šla v gozd... ne pozna ga... gotovo ne... gotovo ne...« si ponavljam, da utišam paniko. A Mondička ni bila muca, ki bi sledila logiki.

Začne se iskalna akcija, ki je trajala polnih osem ur. Klicanje, žvižganje, treskanje z vrečko briketov, pregledi po dvorišču, po sosedovih vrtovih, pod prikolico, pod zložena drva... Jaz, babica, sosedova Marjetka, njen mož. Ni je. Ne slišim niti enega mijavka. Nobenega šuma. Nič, kar bi dalo upanje, da je blizu.

Babi me tolaži: »Ma daj, Danijela... mačke so pametne. Sama bo prišla. Saj veš, da pridejo.« Jaz pa s solzami v očeh, sredi dvorišča, s telefonom v roki, ves čas gledam uro, ker vem — moram nazaj v Ljubljano. Otroci me čakajo. Obveznosti me čakajo. Svet se ne ustavi, čeprav bi se jaz najraje usedla na prag in čakala do zore.

Ob pol osmih zvečer mi babica reče: »Pojdi, no. Ne skrbi. Jaz jo bom še iskala. Bo prišla, ko bo lačna.« In čeprav je bilo to zadnje, kar sem želela, sem se morala obrniti proti avtu, s praznim boksom v roki in občutkom, kot da puščam del sebe tam nekje pod hribom.

Mondička je izginila. In v tistem trenutku nisem vedela, ali jo bom še kdaj videla.

Mačja ugrabitev

Po tistem, ko je Mondi izginila v prvih petih minutah "počitnic", je nastopilo tisto najtežje obdobje — čakanje. Ko vsak klic na telefonu povzroči trzlaj. Ko za vsak zvok v ozadju upaš, da je mijavkanje. Ko te stisne pri srcu že ob misli, da je morda nekje prestrašena, sama, lačna.

Vsak dan sem klicala babico. Vsak dan. »Babi, je kaj novega?« »Ne, Danijela... nič. Ne skrbi. Ona se bo pojavila.« »Ampak babi...« »Mačke so take. Pridejo, ko so lačne.« Te besede so bile babičin zen. Mene pa so grizle kot molji v notranjosti želodca.

Minil je dan. Dva dni. Teden. Dva tedna. Trije tedni. Mondi nikjer. Sčasoma sem že razmišljala, da se je morda preselila v drug svet. V svet miši, poljan, brinovk in neskončnih travnikov. Morda si je našla svoj teritorij, svoj svet, ki je večji od dvorišča. Ali pa je morda že v mačjih nebesih?

In potem — nekega popoldneva — zazvoni telefon. Babi je, glasna, zadihana, a navdušena: »Danijela, našla sem jo! NAŠLA sem Mondi! Tukaj je! V hiši jo imam! Zaklenila sem jo, da ne bo ušla!«

Jaz skoraj zavpijem od sreče: »Joj babi, super!! Končno!« V trenutku se mi je zgrnil kamen z ramen. Srce je prvič po tednih poskočilo. Potem pa babica nadaljuje:

»Ja, lepa je. Prav luštna. Pa ta rdeča ovratnica ji tako lepo pristoji!«

...

Pavza. Dolga pavza. »Babi... kakšna rdeča ovratnica?« »Nooo... , taka rdeča. Z majhno ploščico. Prav paše Mondi.« Počasi izdihnem in rečem: »Babi... Mondi nima ovratnice.« »Kako to misliš?« »Nikoli je ni imela. Ne rdeče. Ne modre. Nobene.«

»Pa... kako? Saj sem jo pravkar ujela!«

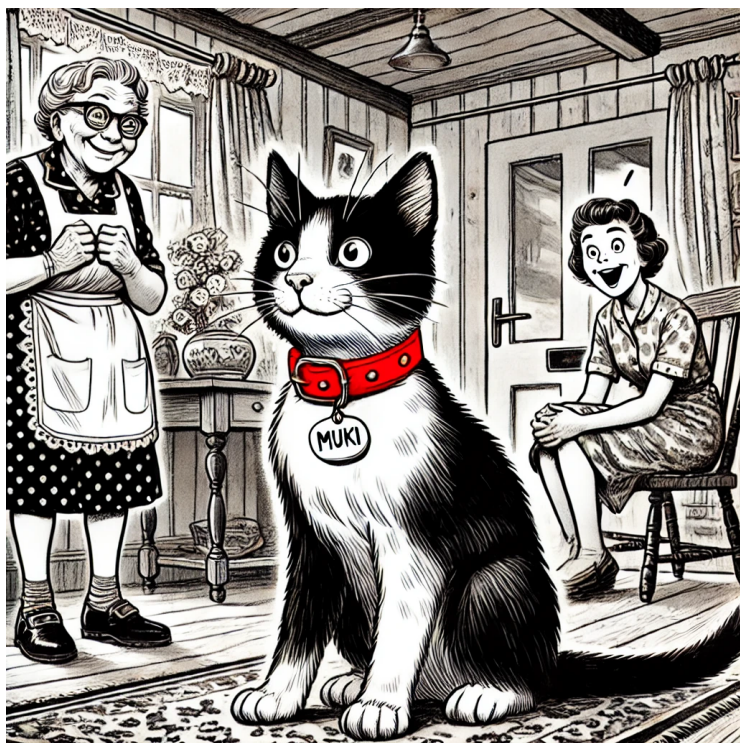
Tišina na obeh straneh. Prva se zresnim jaz: »Babi... poslušaj... pridem čez vikend. Da preverim.«

Ko pridem, me babi pričaka s tistim ponosnim izrazom, kot ga imajo ljudje, ki so ujeli nekaj, česar nihče drugi ni mogel. Pripelje me do dnevne sobe in reče: »Glej, evo jo. Sem jo kar v dnevno sobo zaprla, da se ne bo več potikala naokrog!«

* * *

In res, sredi preproge sedi... muca. Črna. Lepa. V uglajenem sedečem položaju.

Na vratu — svetleča, nova **rdeča ovratnica** s ploščico. Toda ta muca ni bila Mondi. Mondi je imela specifičen obrazek. Majhen, skoraj trikotni smrček. Tisto nežno belo "pingvinovo" kravato na vratu. Tisti rahlo užaljeni pogled, ki je bil njen zaščitni znak.



Ta mačka pa... je bila podobna...precej podobna...a ne enaka. Sklonim se, jo pogledam v oči. Babi me opazuje, dviguje brado in reče: »No? Saj je Mondič, ne?«

Pogoltnem. »Babi... to ni Mondič.« »Kaj NI Mondič?! Kako da ni?!« »Ker Mondič nima ovratnice... in tudi ni videti tako. Ta ima drugačen smuček. In ploščico...« Vzamem ploščico, obrnem. Na njej piše: Muki. In telefonska številka.

Babi skoraj pade nazaj na kavč.«Ajme meni... ujela sem sosedovo mačko?!« »Ja, babi... ti si ugrab'la sosedovo mačko.« Sledijo trije trenutki tišine. Potem pa se obe začneva smejati.

Najprej na tiho. Potem glasno. Na koncu tako, da se babi drži za trebuh, jaz pa za kolena.

»Nooo,« reče babi, ko pride k sebi, »vsaj nekaj sva našli.«

Mondi čudežno najdena

Po tisti komični, a za babico rahlo travmatični "mačji ugrabitvi", je minilo nekaj tednov tišine. Takšne tišine, ki ni mirna, ampak tvoja največja sovražnica.

Ko je vsak večer minil brez klica, brez mijavka, brez sledi, je ta tišina postajala vedno težja, vedno bolj gosta.

Mineval je prvi mesec. Nič. Mineval drugi mesec. Spet nič. Ko je minil tretji, sem si počasi – zelo počasi – začela priznati, da se je Mondy morda res izgubila v svojem novem svetu. Da si je morda našla drug dom. Da je morda v gozdu postala divja muca, takšna, ki preživi sama, ki lovi, ki se skriva, ki se prilagodi. Morda je preživela, morda ne. Misli so bile boleče, a resnične.

Babi je kljub vsemu vztrajala pri svojem malem ritualu: vsak večer je pred hišo postavila posodico z mlekom, vodo in kakšnim kosom mesa. »Za vsak slučaj,« je rekla. »Če pride. Katera koli. Ni pomembno.«



Potem pa pride nek večer, popolnoma navaden, nič posebnega, nikakršen znak v zraku, nič, kar bi nakazovalo, da se bo zgodilo nekaj velikega. Babi me pokliče.

In njen glas... njen glas je bil drugačen. »Danijela... pridi... pridi čim prej...«

Srce mi poskoči. »Kaj je, babi? Je kaj narobe?« »Ne... ni narobe... pravzaprav... nekaj je prav. Zelo prav. Mondy je tukaj.«

Za trenutek se mi ustavi čas. Ne verjamem. Ne upam ver-

jeti.»Kaj... misliš naša Mondička?« »Ja, Danijela... mislim, da je to ona. Pridi.«

V manj kot minuti sem že v avtu. Cesta do babice se mi zdi daljša kot kdajkoli prej.

Ko prispem, babi stoji pred hišo, z rokami v bokih in tistim njenim izrazom, ki ga ima samo ob velikih čudežih. »Tam je...« zašepeta.

»Pred hišo.« Stopim za njo. Sonce že tone, zadnji žarki se lomijo skozi veje. Na tleh, ob skledi hrane, sedi muca. Majhna. Črna. S tisto znano belo pikico na vratu. Mondička.

A ne tista Mondička, ki sem jo pripeljala k babici. Ne tista okrogla, igriva, rahlo razvajena mestna muca. Ta Mondička je bila... spremenjena. Izgubila je nekaj tiste svoje mehkebe. Dlaka je bila bolj groba. Oči večje, bolj pozorne. Na levi tački je rahlo šepala. Videlo se je. Borila se je za življenje.

Ko me zagleda, se ne premakne takoj. Samo gleda. Dolgo gleda. In zdi se mi, da se v njenih očeh odvijajo trije meseci zgodbe, ki jih nikoli ne bom izvedela. Pogledam jo in šepnem: »Mondička... si to res ti?« Takrat vstane — počasi, previdno, rahlo šepajoč — in naredi nekaj, česar nisem pričakovala.

Ne steče proti meni. Ne skoči mi v naročje. Samo pride. Počasi, odločno, skoraj preudarno. Kot da želi reči: »Dovolj sem se borila sama. Zdaj sem pripravljena priti domov.« Ko jo nežno pobožam, se ne upira. Le zamijavka... tiho... utrujeno... kot nekdo, ki je preživel bitko, o kateri ne bo nikoli pripovedoval.

Babi stoji poleg in tiho reče: »Vidiš... rekla sem ti... vse mačke pridejo domov.« Pogledam Mondičko, ki se mi nasloni ob roko, kot da je nikoli ni zapustila.

V tistem trenutku ni bilo pomembno: kje je bila, kaj je doživela, skozi kakšen gozd je hodila, kaj vse jo je strašilo, kje je spala, kako je preživela. Pomembno je bilo samo to, da je čudežno

— proti vsem pričakovanjem — prišla nazaj. Hujša, trša, bolj divja...a vendar še vedno *naša Mond*i. Tisti večer je babica prvič po treh mesecih zares mirno spala.

In tako se je začelo novo poglavje — babičina prevzgoja.

Babičina prevzgoja

Ko se je Mondi po treh mesecih skrivnostnega gozdnega potepanja vrnila na babičin prag, ranjena, shujšana in utrujena, je babi takoj sprejela tisto odločitev, ki je zanjo najbolj naravna: vzeti stvari v svoje roke.

Babi je, roko na srce, čez življenje vzgojila marsikaj: otroke, vrt, sosede... tako da je bilo povsem logično, da bo poskusila vzgojiti še eno trmasto mačko.

Ko je Mondi pristopila k skledi hrane, je babi tiho rekla: »Noooo, ajde... zdaj si doma. In doma boš ostala.« In to ni bil predlog. To je bila razsodba. Hišni zapor se je začel še isti večer.

Vrata so se zapirala s preciznostjo vojaške straže. Mondi je imela dovolj odej, hrano v izobilju, toplo kuhinjo in babičine nežne besede. Na prvi pogled raj. Na drugi pogled — sistem, ki bi ga zavidala marsikatera kazenska ustanova.

Jutranji ritual je bil posebej imponozanten. Babi vstaja ob petih. Toliko let, da je to že skoraj znanstvena konstanta. In kdo je bil ob petih deležen prve pozornosti?

Ne rože. Ne ptice. Ampak Mondi.

»Ajmo, moja mala, vstani, jej, jej, jej, saj si shirana!« To se je dogajalo vsak dan.

Mondi, ki je bila prvih nekaj dni prestrašena in previdna, je v babičinem ritmu našla novo rutino. Rutino, ki je bila...kako naj rečem... izdatna.



Hrane na pretek. »Pa jej, no! Saj si se borila v gozdu!« Če bi

Mondi takrat rekla, da je sita, ji babi ne bi verjela. Mačke so pač mačke, njihov glas ne šteje. Dobila je novo stranišče — sveže očiščeno vsak drugi dan. Posteljico ob radiatorju. Še eno pod mizo. Tretjo na stolu. In četrto zavito v babičin star flanelasti prt, če bi se slučajno hotela “bolj pokrit”.

Sčasoma je Mondy čisto prevzela babičin ritem. Spanje, hranjenje, lenarjenje. Le eno ni bilo več prisotno: *streha*. Ni lipe, ni anten. Ni Frančka. Ni bilo ničesar, kar bi jo zvabilo v višave. Vse bi bilo idealno, če ne bi začela prihajati na plan... nova težava.

Kilogrami. Najprej je bila “malce bolj okrogla”. Potem “rahlo polna”. Potem “ima rep kot metlica, pa trup kot buča”. In nekega dne, ko sem prišla na obisk, me babi pozdravi z besedami: »Glej jo, kako je lepa! Čista gospodična! Se je zredila, ker je domača!« Mondy je izgledala tako, kot da je pojedla tri kosila na dan in dve najmanj 2 večerji.

»Babi... koliko pa ji daš jesti?« »Ma same dobrote. Pa malo mleka. Pa malo mesa. Pa briketki. Pa salama, ker je tako lepo prosila.« »Babi... prosila je, ker je mačka. Mačke *vedno* prosijo.« »Pa naj prosijo. Če je prosila, pomeni, da je lačna.«

In tako se je začela babičina *prevzgoja*. Babi je prevzgajala — po svoje, s svojo logiko, s svojo ljubeznijo, s svojo disciplino, s svojo hrano.



Mondi pa je postala — v treh mesecih — najbolj okrogla, najbolj zadovoljna, najbolj razvajena različica sebe. Kazalo je, kot da ji manjka le še daljinc za televizijo. Včasih sva jo z babico gledali in sva skoraj hkrati rekli: jaz: »Ojoj.« , babi: »Kako je lepa!« Ja, vse je bilo navidezno v najlepšem redu. Različne perspektive, različne resnice. A ena stvar je bila nesporna. Mondi se je počasi, a zanesljivo spreminjala iz gozdne bojavnice v mehko domačo kraljico. In to je bila konec koncev — najboljša prevzgoja, kar bi si jo lahko želela. Mondi ni več plezala po strehah.

Kaj pa selitev v Mursko Soboto?

Babičina hiša je v tistih mesecih postala Mondin mali raj. Pa ne raj v modernem smislu — z igračkami, steklenimi fontanami in mačjimi praskalniki v pastelnih barvah. Ampak raj po babičini taktirki. Babi je bila otrok druge svetovne vojne, lakote, pomanjkanja, dela na polju, skromnosti. In te zgodbe so se poznale v njenem odnosu do hrane, reda in discipline.

Če ni bilo hrane? »Se najde. Pa kaj boš lačen hodil, ajde, jej!« Če ne poslušáš? »Se boš navadil. Saj smo se mi tudi.« Če je treba kaj prestaviti? »Se prestavi, saj ni iz porcelana!« In v tem svetu je pristala — Mondin.

Nekoč strešna bojovnica, ki je preživea grozote gozda., zdaj pa... babičina princesa v hišnem zaporu. A vsak zapor ima svoje meje. In vsaka princesa ima svojo mero potrpljenja. Mondin je sicer uživala v udobju hiše, v obilici hrane, v babičinem neprestanem "kar jej, jej, jej", na petih spalnih mestih in v življenju, kjer ni bilo niti ene antene ali strehe, ki bi jo grozila. Toda med vsem tem se je začela počasi spreminjati.

Postala je bolj občutljiva. Manj gibčna. Rahlo šepava. In

predvsem — ni več marala, da jo kdo prestavlja kot kuhinjsko posodo. Babi vsega tega ni opazila. Zanja je bila Mondička pač “mehka”, “lepa” in “močna od dobre hrane”.

In potem pride tisti dan, ki ga nihče od naju ni pričakoval. Babi se je odločila Mondičko dvigniti s stola. Nežno, čisto na babičin način — a kljub vsemu odločno, ker se pri babici stvari ne zavlečejo: »Ajde, ajde, vstani, tu boš, ne tam!« Mondička je bila v tistem trenutku v svojem svetu. Mirno zvita, pol sanjala, telo rahlo občutljivo, zadnje noge morda boleče, mi to zdaj vemo — takrat pa ni vedel nihče. Ko jo babi dvigne...Mondička zapiha. Enkrat. Opozarjajoče. A babi ne odstopi. »Ajde, Mondička, ne kompliciraj, samo premaknila te bom...« In v tistem — kot blisk, kot nekaj česar Mondička nikoli prej ni naredila — ugrizne. Ne rahlo. Ne nedolžno, ampak tako, da se babi prepadena ozre na roko in reče: »Hudičevka me je ugriznila do kosti!« Sledi panika. Kri.



Zjutraj pa vožnja k zdravniku, kjer babica v čakalnici vsem razlaga: »Ni ona kriva, mačka je taka. Ampak jaz... joj, kako boli!« Zdravniki ji operejo rano, prevežejo roko, in ker je ugriz globok, ji dajo cepivo proti tetanusu. Babi pride domov s povito roko in rahlo načetim ponosom, odločnost pa še vedno na zavidljivi ravni.

Ko mi pozneje razloži dogodek, gledam Mondički, ki sedi v kotu, z očmi, ki pravijo: »Jaz nisem ugriznila babice. Mene je babica sredi bolečine prestavila.« Čeprav odločnost ni bila Mondičkijev značaj, je bilo njeno dejanje presenečenje stoletja. Nikoli —

nikoli — prej ni bila agresivna, popadljiva ali karkoli podobnega. Edina logična razlaga je bila bolečina, najverjetneje v zadnjem delu telesa. Morda od gozda, morda od padca, morda od boja, ali pa je od dolgotrajnega mirovanja pri babici in predobre hrane staknila putiko.

Po ugriznem incidentu, tetanusni injekciji in babičinem nekoliko pretresenem dostojanstvu, je šlo nekaj dni še nekako. Potem pa zazvoni telefon. Babi.

A tokrat ne z mehkim glasom, ampak s tistim glasom, ki ga ima samo ena ženska na svetu: ženska, ki je preživela povojno lakoto, vzgajala tri generacije in zna povedati bistvo brez odvečnih vejic. »Danijela... zdaj pa **naredi nekaj s to mačko**. Jaz sem je dovolj časa gledala, pa ne morem več. Ne bom se dala še enkrat ugriznit.

In kaj sem lahko rekla? Razumela sem jo do obisti. Mondička je bila zanj preveč. Babi ima rada red. Mondička pa je bila... no... Mondička. Tako sem naredila tisto, česar sem se bala, a kar je bilo po vseh objektivnih merilih najbolj smiselno – aktivirala sem zavetišče in objavila oglas. Napisala sem najlepši, najbolj dobronameren in najbolj empatičen opis, kar jih je kdaj nastalo za katerokoli žival: *“Nad vse ljubezniva muca Mondička išče miren dom. Izjemno topla, zvesta in občutljiva duša, ki potrebuje razumevanje in stabilnost.”*

Srce me je bolelo, ko sem pritisnila *objavi*. Toda vedela sem — babica tega ni zmogla več. In Mondička si je zaslužila nekoga, ki bo zmogel.

Oglas je deloval. Presenetljivo hitro. Na poletnem dopustu na Krku, pod borovci, z vetričem in sladoledom, zazvoni telefon. Ženska iz Murske Sobotice. Njena energija je bila topla že po glasu. »Bi mi lahko povedali kaj več o Mondički? Z možem bi jo z veseljem vzela. Imela bi čudovit dom pri nas.« Globoko vdihnem. Skoraj mi zmanjka sape od mešanice olajšanja in žalosti. »Mondička je

trenutno pri babici,« ji povem. »Moram se pogovoriti še z njo, ampak mislim, da bo to najboljša rešitev.«

Ženska je bila prijazna, potrpežljiva, človeška. Takšne ljudi si želiš za svojega muca. Pokličem babico in pričakujem odpor. Vseeno je vzela Mondi pod streho, hranila jo, negovala... pa četudi je dobila ugriz kot spominek. A babi samo reče: »Ja, Danijela... prav imaš. Naj gre. Jaz sem svoje naredila.« To ni bila kritika, to je bil babičin blagoslov.

Tako gospe iz Ljutomera (kasneje sem izvedela, da sta z možem doma ravno na tisti meji med Ljutomerom in Mursko Soboto) pošljem naslov, opis poti in njen glas po telefonu zazveni iskreno: »Pridem čez dva dni. Ne skrbite. Mondi bo pri nas lepo živela.«

Ko odložim telefon, prvič... res prvič... začnem tiho žalovati. Za Mondi. Za tem, kar je bila. Za vsemi strešnimi dramami, ki so me sicer spravliale ob živce — a so bile vendar del nje. Rečem si: »Saj drugače pač ni šlo. Naj najde miren dom. To je najpomembneje.«

In potem pride tisti dan. Gospa iz Ljutomera se pripelje k babici. Prijazna, z rožami v roki za babico in priboljški za Mondi. Pripravljena sprejeti Mondi in ji podariti novo življenje.



In kaj se zgodi? Babi stopi ven, roke v bokih, glas jasen kot zvon:
 »Gospa, ne skrbite, z mačko je vse O.K.!« Gospa se nasmehne:
 »Lepo, komaj čakam, da jo vidim.«

Babi nadaljuje: »Ja, prav lepa je. Čisto v redu. Nič ji ne manjka.« Gospa pokima, potrpežljiva. In babi, odločena kot general: »Pravite, da jo boste vzeli? Pa dobro, kar pojdite... Mondič je O.K. Pri meni je O.K. Vse je O.K.« Gospa zmedeno: »Ampak... prišla sem po njo.« Babi, še bolj jasno: »Ja, saj pravim — **ne dam je**. Je čisto O.K. pri meni.«



In gospa razume. Tisti trenutek se vse razjasni: **babi ni mogla dati Mondi stran.** Gospa se nasmehne, babici položi roko na roko in reče: »Veste kaj... mislim, da je Mondi že našla svoj pravi dom. Pri vas.« In babi... se prvič po dolgem času ne vda, temveč ponosno pokima.

Tako se konča ta zgodba: z babico, ki trikrat, jasno in nedvoumno, pove, da je »vse O.K.« — in gospo, ki razume, da O.K. v babičnem jeziku pomeni: "Ne dam je. Ostala bo." In tako je Mondi — proti vsem pričakovanjem — ostala tam, kjer je že

davno našla svoj mir.

Mondi se vrne v Ljubljano

Pisalo se je leto 2019. Tisto leto, ko je babica — pri svojih ponosnih 76 letih, s trdo hrbtenico, ki je videla že več kot pol stoletja težkih časov, in z neomajno odločenostjo — sprejela eno najtežjih odločitev v svojem življenju: gre v dom starejših občanov.

Ko babi nekaj reče, se stvar premakne hitro. Tudi sistem, ki zna biti počasen kot polž na upokojitveni kavi, je zanjo naredil izjemo. V enem mesecu — mesto v domu. Nobene čakalne vrste. Kot da je vesolje razumelo: babi je svojo dolžnost opravila, zdaj je čas, da končno ona od nekoga prejme oskrbo.

Toda ena stvar je bila že od prvega dne jasna kot solza: Mondi ne more z njo. Dom starejših občanov je imel togo pravilo — hišnih ljubljencev ne sprejemajo. In babi, ki je zadnja tri leta namenila vsak svoj dan Mondijinemu hranjenju, božanju, komentiranju, vzgoji in klicanju ob peti uri zjutraj...j, e to vedela. Globoko v sebi je vedela, kaj to pomeni.

Ko pride trenutek, da o tem zares spregovori, me pokliče. Glas je tih, a odločen — tisti babičin glas, ki se ne da omajati.

»Danijela... poslušaj. Čas je. Grem v dom. Ampak Mondička... Mondička mora nazaj v Ljubljano.« Pavza. »In vzemi vse. Igrače. Preproge. Mačji WC. Hrano. Njene brisače. Vse, kar je njeno.« Še ena pavza.



»In glej, da je ne boš nikomur dala. Jaz sem jo vzgojila. Zdaj je kulturna. Strehe ne bo več videla.«

Ta "strehe ne bo več videla" je izrekla s tako prepričljivostjo, kot bi babi lahko dobesedno prepovedala gravitaciji, da deluje.

Ampak kdo sem jaz, da bi dvomila v babičino prevzgojo? Tri leta pod njenim režimom — tri leta ob petih zjutraj, tri leta pravilno razporejenih obrokov, tri leta hišnega zapora in neskončne ljubezni — so naredila svoje.

Mondi se je v treh letih spremenila. Ne le v obnašanju — tudi v teži. Ko sem prišla ponjo, sem komaj prepoznala tisto nekoč grenko-sladko, vitko strešno akrobatko. Pred mano je stala... oziroma, bolj prav, počasi stopicljala... različica Mondi, ki je imela: veliko okroglo glavo, še bolj okrogel trup, in rep, ki se je zdel premajhen za novo dimenzijo telesa.

Še preden sem karkoli rekla, babi reče: »Ja, se je malo zredila. Pa kaj. Poglej jo — lepotica. Nobene strehe več ne bo iskala. Pri meni je postala dama.« Dama, ja.

Dama, ki je imela skoraj 5 kilogramov več kot ob prihodu.

Mondi me pogleda, rahlo povzdigne bradico in izda tih "mrr-mrr", ki je pomenil: »Ljubljana? Fino. Samo ne prehitro dvigovat, še malo me boli zadnji del telesa.« Tako sem v avto naložila: mačji WC, dve vreči hrane, eno babičino flanelasto brisačo (ker "Mondi spi samo na tej"), in Mondi samo — lepo zavito, okroglo, mehko, pripravljeno na novo poglavje.

Ko sem speljala z dvorišča, je babi stala pri vratih. Pokončna. Z rokami na bokih.

In z obrazom, ki je nosil vse pretekle skrbi in vse prihodnje želje. »Glej, Danijela... poslušaj me zdaj: "Zdaj jo pelji domov. Pa glej, da jo pazite. In nobenih streh!«

Pokimam. Ker vem, da tega trenutka ne smem pokvariti z resnico: da je Mondi — tudi okrogla, počasna in po babičino vzgojena — v srcu še vedno ista muca. Muca, ki čuti strehe, še preden jih vidi. Toda tega dne...ko sva se odpeljali proti Ljubljani...je bila Mondi samo to: mala okrogla princesa, ki se po treh letih vrača domov.



Dobri stari časi na strehi

Ko se je Mondička po treh letih babičine kraljevske obravnave vrnila v Ljubljano, smo potrebovali nekaj časa, da smo se je ponovno navadili. Ne zaradi njenega značaja — ta je ostal enako nežno-užaljeni, rahlo aristokratski, a vedno ljubeč — ampak zaradi njene nove silhuete.

Sosedje niso mogli verjeti svojim očem. »To je... Mondička?!« »Ja, ta Mondička.« »Ampak... zakaj je taka okrogla?!« »Ljubezen babice pač redi,« sem odgovarjala, »in to zelo učinkovito.« Nekateri so se smejali, drugi zavijali z očmi, tretji komentirali: »No, vsaj ne bo več letala na streho.« In jaz — jaz sem tiho molila, da bi to bilo res. Ampak... kdo sem bila, da bi dvomila v naravo?

Vonj po Ljubljani...ko se je odprlo okno. Zvok soseske, ko so se slišali premiki sosedovih mačk, veveric v krošnjah dreves in ježkov, ki so lomastili po listju... In Frančkova streha, ki je stala tam, kjer je vedno stala. Kot tempelj, ki čaka svojega vernega romarja. To je v Mondičku prebudilo nekaj, kar je babična hrana sicer začasno "upočasnila", nikakor pa ni izbrisala. Instinkt. Klic. Staro navado. Strešno usodo.

V dobrem mesecu dni se je zgodilo nekaj neverjetnega. Mondička je izgubila vse kilograme, ki jih je pridobila pri babici. Noben dietni strokovnjak tega ne bi znal razložiti. Dnevi na dvorišču, raztegovanje, lovljenje ptičev preganjanje vseh vrst vsiljivcev... In potem, ko sem jo nekega popoldneva iskala, saj je ni bilo v hiši, sem zaslišala tisti stari, dobro znani, skoraj pozabljeni zvok: milo, žalostno, operno mijavkanje z višine.

Pogledam ven. In tam je. Na istem mestu, kot da nikoli ni odšla. Kot da ni minilo tri leta. Kot da se ni nič zgodilo. Mondička. Na Frančkovi strehi. Glavo ima nagnjeno, rep rahlo ovit okoli tačk, oči široko odprte — kot da je spet tista mlada muca iz leta 2015.



Ko me zagleda, izvede še en svoj nepogrešljivi trik: priletno »mijaaaaav«, ki pomeni: »Noooo, pridi. Daj. Reši me. Saj veš, da ne grem dol.« In tako se je začelo novo poglavje — deja vu, ki bi se ga sramoval tudi najboljši scenarist.

Teden dni na strehi. Prosjachenje in prošnje Frančku, če jo lahko snamemo dol.

Klicanje, plezanje, pogajanje, "ponavljanje vaje", vse to, kar smo že nekoč doživeli. Potem 2 do 3 dni doma — da si malo odpočije od lastne drame, se naje, nas malo potolaži. In potem — ponovitev vaje. Še en teden gor. Milo mijavkanje ob vseh urah

dneva. Franček, ki se samo obrne stran in reče: »Ja, saj sem vedel, da bo prišla nazaj.«



In tako je Mondička ponovno začela svoj znani, legendarni cikel: streha → podstrešje → rešitev → odmor → ponovitev. Kot da je babična hiša, gozd, izguba, vrnitev, okroglost in celoten proces "prevzgoje" nikoli ni niti dotaknil. Morda je res veljalo tisto staro reklo: Kar je zapisano v mačji duši, ne izgine. Tudi po treh

letih pri babici ne. In ko sem gledala Mondia, kako sedi na robu strehe, z repom ovitim pod sabo, samozavestno in istočasno rahlo izgubljeno, sem si mislila: »Dobri stari časi na strehi... so se vrnil. In z njimi — vsa Mondijeva legenda.«

Mondi ostane brez krempljev

Po nekaj tednih ponovnega strešnega deja vu-ja, ko se je Mondii — zdaj spet prožna in popolnoma predana svoji *strešni karieri* — vračala na Frančkovo streho z natančnostjo švicarske ure, je bilo jasno: potrebujemo rešitev. Novo rešitev. Karkoli, samo nekaj, kar še nismo poskusili.

In tako se je rodil največji družinski brainstorming vseh časov. Skozi leta smo že imeli marsikaj: reševanje iz žlebov s pomočjo lestve, zvon na lipi, antenski obroč, babičina prevzgoja, celo kratka epizoda izgube v gozdu. Toda tokrat smo potrebovali nekaj *radikalnega*.

Srečanje je potekalo v dnevni sobi, enako resno kot kakšen strateški sestanek v veliki korporaciji. Vsak je dobil besedo, nihče ni smel prekinjati, ideje so padale na mizo kot na kakšni hackathon delavnici.

Prva ideja: »Kaj pa če spet postavimo zvon okoli lipe?« Jani odreagira prvi: »Sem ga že in je deloval, dokler ga ni Franček zamenjal antenami. Tega se ne grem več.«

Druga ideja: Gal dvigne roko, resen kot profesor na simpoziju: »Kaj pa če jo spet malenkost... poredimo?« Vsi ga pogledamo.

»Če bo pretežka, ne bo plezala na streho. Fizika je na naši strani.« Fizika, ja. Toda babična verzija fizike nas je stala +5 kg in ugriz, ki je končal na urgenci. Tako tudi ta ideja odpade.

Tretja ideja: »Postavimo mrežo čez dvorišče!« Odpade, mreža bi bila videti kot gradbišče po apokalipsi.

Četrta ideja: »Naj bo samo notranja mačka.« Smeh. Tisti trpek, »vsi vemo, da to ne bo nikoli delovalo«. Mondie je že desetkrat dokazala, da lahko pobegne skozi vsako razpoko, ki jo vidi ali si jo izmisli.

Peta ideja: »Naj nekdo govori s Frančkom, da podre lipo.« Ni šans.

Potem pa pade ideja. Tiha. Skromna. Na prvi pogled neumna. Na drugi — genialna. »Kaj pa če... ji ostrižemo krempljčke?« V trenutku vsi utihnemo. Pogledi se srečajo.

Končno nekaj, kar še nikoli nismo poskusili. Nekaj, kar ni drago, ni komplicirano in ni v nasprotju z naravo. In dejstvo je — maček pleza z močjo krempljcev. Brez njih... bi morda... ostal na tleh? In tako padeta odločitev in akcijski načrt.

Takoj grem v trgovino za male živali in kupim: mini škarjice za nego krempljčkov, poseben piling za blazinice, razkužilo, vitaminski sprej ... in skoraj kupim še lak za nohte (smeh).

Ko pride čas za izvedbo, se družina zbere kot kirurgi pred operacijo. Mondie leži na kavču, nič hudega sluteč, in mi jo obkrožimo. Gal drži odejo. Maj pazi, da ne uide. Jani prinese škarjice. Jaz — jaz sem "glavni izvajalec".

In tako vse štiri Mondine tačke ostanejo brez krempljčkov. Ne povsem, seveda — samo lepo negovani, zaobljeni, skrajšani. Estetsko. Pravilno. Nič drastičnega, samo profesionalno mačje pedikuriranje.

Mondie nas ves čas gleda s tistim svojim značilnim izrazom: »Oprostite, kaj točno počnete z mano?« Ko končamo, se dvigne,

odkoraka in nas zapusti z najlepšo možno kombinacijo ponosa in zamere.



In potem začnemo čakati. Dan 1: Mondič zunaj, igra se v travi. Strehe — ni. Dan 3: Mondič opazuje lipo. Poskusi, odneha. Dan 7: Modni mirno spi na dvorišču. Dan 14: Že dva tedna brez strehe. Družina slavi zmago kot po osvojitvi svetovnega pokala. Objemi, navdušenje, trkanje s kozarci.

Ampak... vsak od nas ve tudi drugo plat: to še nič ne pomeni. Je to res konec strešne kariere? Ali pa je Mondi samo potrpežljivo čakala, da se ji krempljčki spet obnovijo in začne novo poglavje? In z nami vred je čakala tudi ena oseba: Franček. S pogledom, ki pravi:»Videli bomo. To je Mondi.«

“Mami, na strehi je črn maček”

Po epizodi s striženjem krempeljčkov — ki je bila bolj uspešna, kot bi si kdorkoli upal napovedati — je v hiši zavladal nov red. Mondi je ostajala doma. In ne samo doma — postala je skoraj zgledna meščanka. Na svojem mehkem mačjem kavču je preživljala dopoldneve kot kakšna mala gospa v penziji: malo spančka, malo čiščenja, malo raztezanja, malo prelaganja tačk, malo gledanja skozi okno.

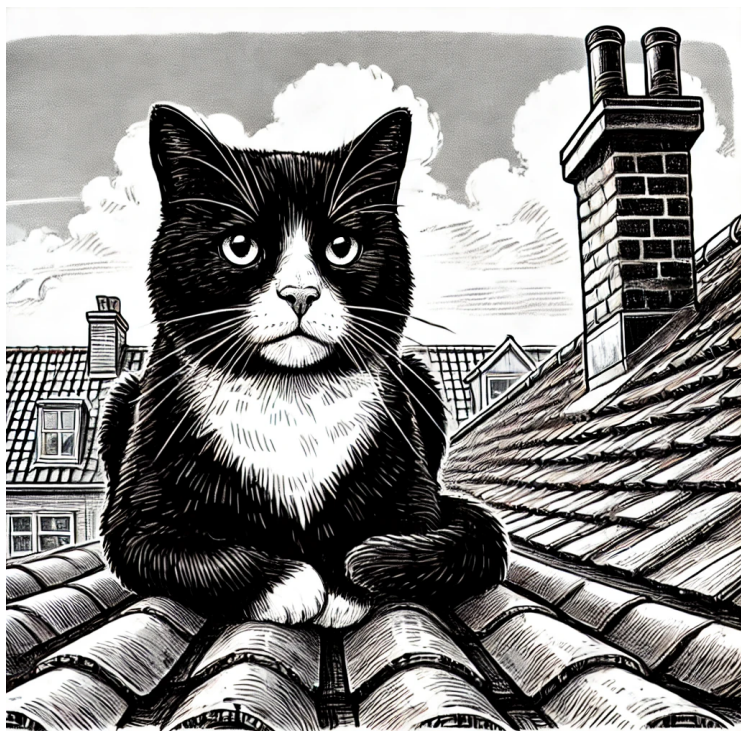
Še bolj presenetljivo pa je bilo to, da se je z Xeno ponovno zbližala. Ni bilo več rivalstva, ne ljubosumja, ne tihih mačjih bojev. Ne, njun odnos je postal... skoraj prijateljski. Včasih sta bili kot dve stari dami, ki se delita kavč; drugič kot tim mačjih lovk, ki skupaj nadzirata — koga drugega kot — naš akvarij. Vsako jutro so bile iste scene: Xena opreza, Mondi se plazi, ribice se delajo, kot da ne opazijo prežeče nevarnosti. Mačja igra brez pravih žrtev (hvala bogu za debelo steklo), a z ogromno dramatike.

In potem je bila tu še hrana. O, hrana. Velika Mondijina renesansa. Če je Xena začela jesti — je Mondi že pihala. Tako je dala Xeni vedeti: »Tole bo treba prepustit šefici.« Čeprav sta imeli

ločeni posodi, se je Mondi izurila v dveh master trikih: Najprej izprazni Xenino skledo, ker je vse tuje vedno bolj zanimivo, šele nato gre prežvekovat v svojo.

Ko smo jima večkrat istočasno postavili hrano in vsaka stopila do svoje skodele, se ni dosti spremenilo. Mondi je pogledala Xeno s tistim zimzelenim izrazom: »Daj, premakni se. Vsi vemo, da se boš, tako ali tako.« In Xena — čeprav bojevnica, lovka, amazonska princesa — se ji je *prostovoljno* umaknila. A Xena se ni dala prikrajšati. Če Mondi ni pustila hrane v posodi, jo je našla drugje: ptiči, miši, slepiči, žuželke vseh vrst, enkrat celo veverica (še danes ne vem, kdo je bil bolj šokiran — veverica, mi, ali morda Xena sama). Tako sta živeli — v novem ravnotežju, vsakodnevnih ritualih, malih bitkah in redkih zavezništvih.

In potem pride tisti dan. Tisti, ki ga ne pozabiš. Zgodaj zjutraj zaslišim Majev glas iz kuhinje. Ni bil običajen “kje so kosmiči?” glas. Bil je glas fanta, ki je pravkar videl nekaj nezaslišanega.»Mami! Mami!!! MAMI, NA FRANČKOVI STREHI JE ČRN MAČEK!!!«



V trenutku se mi je ustavilo srce. Ker te tri besede — črn maček in streha in Franček — so v meni sprožile potres. »O ne,« si rečem, stečem k oknu. »Ne, ne, ne, ne... Mondič je spet gor. Pa ne še enkrat. Jaz tega ne zmorem več.«

A nekaj je bilo... čudno. Preveč čudno. Ni bilo mijavkanja. Nobenega tistega otožnega, zapuščenega, opernega klica, ki ga Mondič vedno uporabi, ko obstane na strehi. Nobene panike. Nič. Le tišina. In maček — res je bil črn — kako mirno sedi na robu strehe, kot da tam živi od nekdaj.

Izostrim pogled. Še bolj. Se nagibam skozi okno. Pogledam od bližje. »Maj... to ni Mondič.« Maček je bil črne barve, ja. A

njegov obraz... povsem drugačen. Brez bele pikice pod brado. Brez Mondine “pingvinove kravate”. Brez njenega posebnega rahlo užaljenega izraza. In potem šok št. 2, MAČEK JE ZLEZEL DOL. Z lahkoto. Z eleganco. Kot akrobat. Kot muca, ki *zna* biti na strehi in *zna* sestopiti.

»Mami?« Maj me gleda. »Če to ni Mondini... kdo je pa potem to?« Skrivnostni črni maček je v trenutku izginil na sosedovo dvorišče, kot da je bil le strešni duh, na hitrem obisku. In jaz stojim tam, sredi kuhinje, s kavo v roki, s srčnim utripom 180, in šepnem: »Hvala bogu. Mondini tokrat ni gor...« Še isti trenutek pogledam za kavč - in tam je. Mondini. Zvila se je v svojo mehko kepo, s povsem jasnim sporočilom: »Ne bom jaz več taka nora. To je zdaj delo za druge.«

V tistem trenutku sem dojela: nekateri časi so res minili. In tudi streha ima očitno nove stanovalce.

Boj za jabuzi

Rdečo sedežno blazino sem kupila z zelo jasnim namenom. Ne zaradi barve. Ne zaradi dizajna. Ampak zaradi užitka. Takšnega pravega, večernega, skoraj meditativnega užitka, ko se po dolgem dnevu zlekneš pred televizijo, se blazina pod teboj počasi *ulije*, prilagodi vsakemu ovinku telesa, vsakemu kolenu, vsakemu križu, ki je imel tisti dan že preveč dela. Jaz temu ne rečem blazina. Jaz temu rečem Jabuzi.

Prva dva dni sem uživala brez konkurence. Raztegnjena. Sproščena. Z občutkom, da sem sprejela eno najboljših življenjskih odločitev zadnjih let. Potem pa nekega večera stopim v dnevno sobo, vklopim televizijo, se že skoraj ritualno pripravim na zlitje z Jabuzi blazino — in tam...na sredini...razpotegnjena kot kraljica...leži Mondí. Ne ob robu. Ne v kotu. Nič diskretnosti. Na sredini. Brez možnosti pogajanj.



Najprej poskusim nežno z zelo mehkim glasom. »Mondi... no... malo se premakni...« S konico prsta jo rahlo dregnem. Samo toliko, da nakažem: *to je moje*. Mondič odpre eno oko. Počasi. Zelo počasi. In takrat se zgodi nekaj, česar do takrat še nisem videla. Zapiha. Ampak ne tisto običajno, opozorilno pihanje. Ne.

To je bilo pihanje z globino, z zgodovino, z vso mačjo zamero, zbrano v enem samem izdihu. Pogleduje me. Napihne se. In še enkrat zapiha.

Stojim tam vsa presenečena. Skoraj užaljena. »Aha,« si mislim. »Tako se bova šli.« In tako se začne vojna za Jabuzi.

Najprej verbalna. Jaz jo prepričujem. Ona ignorira. Potem taktična. Jaz se poskusim vsesti na rob. Ona se razširi. Potem fizična. Jaz jo rahlo premikam, ona praska po zraku — čisto simbolično, ampak dovolj jasno. Sledilo je smrčkanje, pihanje, zamrznjeni pogledi... Tihi dvoboji, kjer nihče ne želi popustiti.

Nekaj časa sva kot dva sumoborca na rdeči blazini. Vsaka čaka, da bo druga naredila napako. Vsaka je prepričana, da ima prav. Ampak jabuzi je velik in utrujenost še večja. Po nekaj minutah intenzivne mačje-človeške diplomacije se obe začneva umirjati. Jaz se usedem na en konec. Ona se zvije na drugega. In potem...se zgodi nekaj povsem nepričakovanega. Tišina. Toplota. Blazina se prilagodi obema.

Mondi se raztegne, jaz se raztegnem. Ona globoko zavzdihne. Jaz tudi. In tako —

brez zmagovalca, brez poraženca, brez razglasitve lastništva — zaspiva. Vsaka na svojem koncu Jabuzi blazine. Ona s tačko čez rob. V tistem trenutku sem razumela: nekaterih bitk se ne dobi. Nekatero se samo deli. In Jabuzi... Jabuzi je postal še ena zgodba o Mondii. Še danes si ga nesebično deliva...

Umetnost prilizovanja

Ko se je Mondí dokončno ustalila v Ljubljani, brez strešnih ambicij in z jasno določenim teritorijem (Jabuži, kavč, kuhinja, hodnik in še nekaj skrivnih točk), se je v njej prebudila nova strast. Ne strehe. Ne gozd. Ne hrana — vsaj ne prvenstveno. Ljudje. Mondí je postala prava diplomantka v umetnosti prilizovanja. Ne amaterka. Ne navdušenka. Profesionalka.

Kdorkoli je prvič stopil v našo hišo, ni imel niti najmanjše možnosti, da bi ostal neopažen. Mondí je imela svoj protokol. Natančen, preizkušen, brez napak.

Kot mačja verzija diplomatskega sprejema. Najprej faza opazovanja. Sedi v ozadju.

Opazuje. Merí energijo. Preverja, ali gre za nekoga, ki razume mačji rod — ali pa bo treba uporabiti težjo artilerijo.

Če je ocenila, da je obiskovalec *potencialno vzgojljiv*, se je začel obred. Prvi krog. Tiho. Diskretno. Kot duh. Drugi krog. Bolj tesno. Z rahlim dotikom repa. Tretji krog. Že skoraj neizogibno. Če še nisi opazil — si bil v težavah. Četrty in peti krog. Z jasnim sporočilom: »Tukaj sem. Jaz sem mačka. Zdaj je tvoja dolžnost, da me opaziš.«

Če je obiskovalec do takrat že iztegnil roko, ga je Mondička nagradila s popolno predstavo: drgnjenje ob noge, glavo pod dlan, počasen “mrrrrr” in pogled, ki pravi: *končno, človek z razumevanjem.*



Če pa tudi po petem krogu ni bilo reakcije, potem se je Mondička odločila za drugo fazo. Zaletavanje z glavo. Nežno, a vztrajno. V koleno. V stegno. V meča. Kamorkoli je dosegla. In če tudi to ni

zaleglo — kar se je zgodilo redko, a se je — je Mondi uporabila zadnje opozorilo. Ugriz. Ne boleč. Ne agresiven. Ampak dovolj jasen, da si ga zapomniš za vse življenje.

Takrat so se obiskovalci zdrznili, pogledali dol in vzkliknili: »Auuu! Kaj pa je to?!« In jaz, že navajena, sem mirno rekla: »Opozorila sem te.« Vse sem opozorila.

Vedno. Preden so sezuli čevlje, preden so se usedli, preden so sploh dobro vstopili v prostor: »Če pride Mondi... jo pobožaj. Takoj. Ne ignoriraj je, ker to ni dobra ideja. «Nekateri so se smejali. Drugi so zamahnili z roko: »Ah, saj znam z mačkami.« Ja, do tistega dne. Po prvem "incidentu" so se hitro učili. Mondi je imela neverjetno visoko uspešnost prevzgoje odraslih ljudi. Nekateri so jo po obisku celo hvalili:

»Veš... od zdaj naprej mačke jemljem drugače.« In Mondi? Ona je bila od vseh najbolj zadovoljna. Ležala je na sredini prostora, kot kraljica po sprejemu delegacije, in z rahlo priprtimi očmi nadzorovala svet. Ker Mondi ni bila le muca. Bila je ambasadorka mačjega rodu. In vsak obiskovalec je bil njen študent.

Mondi - fitnes trenerka

Pri nas doma se dan pogosto začne precej športno. Gal telovadi. Maj telovadi in meditira In telovadim tudi jaz. Vsak po svoje, vsak s svojim ritmom, vsak s kakšno mišico, ki se vedno oglasi ravno takrat, ko misliš, da si že v formi.

In Mondi? Mondi ne telovadi. Mondi trenira druge. Njena prisotnost pri jutranji telovadbi je tako zanesljiva, da bi jo lahko uvrstili v urnik. Ni pomembno, ali je ura šest ali osem, ali gre za raztezanje, sklece ali tek — ko se začne gibanje, se pojavi tudi ona. Tiho. Natančno. Kot osebna trenerka brez licence, a z absolutno avtoriteto.

Pri Galovih sklecah je bilo še posebej zanimivo. Gal se spusti na tla, zavzame položaj, popolnoma osredotočen. Prva skleca, druga, tretja... vse teče gladko. Potem pa pride trenutek, ko se dvigne v najvišji položaj, drži telo napeto in zadržuje dih. In takrat nastopi Mondi. Ne skoči nanj. Ne sede mu na hrbet. Ne. Mondi se počasi sprehodi pod njim. Kot po hodniku. Kot po tunelu, ki je bil očitno narejen prav zanjo. Ko pride pod njegov trebuh, ga z repom — mehko, natančno in popolnoma preračunano — požgečka po trebuhu. Gal zmrzne. Moč izgine.

Roke popustijo. »Mami...« izdavi, ko se sesede na tla, »to je nelegalno.« Mondi se medtem že usede ob stran, zadovoljna, z repom elegantno ovitim okoli tačk. Jasno sporočilo: ravnotežje, koncentracija in notranji mir — vse to moraš imeti.

Ko telovadim jaz, imam povsem drugačen občutek. Kot da Mondi ne želi motiti vadbe, ampak telovaditi z mano. Ko delam raztezne vaje, se mi priplazi zraven in se raztegne v isti smeri. Če se sklonim, se skloni tudi ona. Če se raztegnem po blazini, se raztegne čez polovico moje. In če se ustavim — se ustavi tudi ona. Potem pa pride faza, ki ji pravimo kenguručkanje. Ko delam vaje na tleh, se Mondi začne premikati gor in dol po meni. Najprej tačka. Potem druga. Potem majhen skok. In še en. Kot da preverja, ali sem dovolj stabilna platforma. Včasih imam občutek, da mi želi povedati: »Glej, jaz delam svojo verzijo. Ti pa kar nadaljuj.«

Maj ima svojo zgodbo. Ko teče na tekaški stezi, Mondi najprej sedi ob strani in opazuje. Zelo resno, kot sodnik in kot nekdo, ki ocenjuje tehniko, tempo in vzdržljivost. Ko Maj konča, se ustavi, obriše pot in stopi dol... se zgodi nekaj povsem neverjetnega. Mondi zasede stezo. Stopi nanjo. Se postavi na sredino. In se uleže.



Točno tam, kjer je prej tekkel Maj. Kot da bi hotela reči: »V redu. Zdaj pa jaz.« In tam ostane. Popolnoma mirna. Z zaprtimi očmi. Z izrazom profesionalke, ki ve, da je opravila svoje.

Če jo poskušamo odstraniti, se ne premakne, celo zapiha. Če jo pokličemo, odpre eno oko in se zvije še bolj udobno. Od takrat naprej vemo: vadba se pri nas ne konča, ko se ustavi ura. Konča se, ko Mondič odloči, da je konec.

Mondič ni motnja. Je metoda. Je dodatna obremenitev. Je test koncentracije. In predvsem — je smeh, ki pride ravno takrat, ko

si najbolj resen. Če se ne pojavi pri telovadbi, nekaj ni v redu. Ker brez nje trening preprosto ni popoln. Mondy ni več samo muca. Je fitnes trenerka s posebnimi tehnikami. In noben program ni varen pred njenim repom.



Jani, mačji vratar

Mondi ima eno zelo posebno lastnost. Mondi odkar je zapustila strehe, ne mijavka. Ne takrat, ko je lačna. Ne takrat, ko hoče pozornost. Ne takrat, ko stoji pred prazno skledo in te gleda, kot da si največji zločinec tega sveta.

Mijavka samo v dveh primerih: če ji kdo stopi na rep in to povsem nehote, ali če jo kdo podreza v zadnji del telesa, ki je po njeni gozdni ekspediciji očitno ostal občutljiv.

Takrat se iz nje iztrga kratek, presenetljivo glasen zvok, ki te takoj spravi v slabo vest. Bog ve, kaj se je v tistem gozdu dogajalo. Bog ve, s kom se je borila, kam je padla, kaj jo je poškodovalo. O tem Mondi nikoli ni govorila. In verjetno tudi nikoli ne bo.

V vseh drugih situacijah pa je bila — tišina. To pa je Janija spravljal ob pamet. Jani je človek reda, sistema in pravil. In ena od stvari, ki jih res ni prenesel, je bila situacija, ko mačka stoji pred vrati in samo gleda. Ali sedi ali leži, ali zgolj obstaja.

»Kako naj pa jaz vem, kaj hoče?« je govoril. »Naj mi vsaj pove! Naj da znak!« Mi smo se že navadili. Mondi gleda proti vratom — pomeni: *odpri*. Mondi sedi pri vratih — pomeni: *odpri zdaj*.

Mondi leži pri vratih — pomeni: *zamudil si*.

Ampak Jani je zahteval komunikacijo. Jasno. Razumljivo. Vsaj približno človeško. In tako je postavil pravilo: »Če hoče noter ali ven, naj to pove.« Najprej smo se smejali. Kako naj mačka, ki ne mijavka, kar naenkrat začne govoriti?



Po nekaj dneh opazimo nekaj nenavadnega. Mondi pride do vrat. Se ustavi. Pogleda v Janija. In potem — odpre usta. Na stežaj. Popolnoma jasno. Vidno. Zelo zavestno. Ampak...brez

glasu. Popolna tišina. Jani jo gleda. Ona gleda nazaj. Usta odprta. Tišina. »A... si to ti ravnokar... mijavknila?« Tišina. Usta se zaprejo. Naslednjič isto. In naslednjič. In naslednjič.

Tako se je rodil tihi mijav. Odpiranje ust brez glaslu. Kot mačja pantomima. Kot nemi film. Kot da bi Mondl rekla: »V redu. Če že hočeš znak — evo ga. Več ne dobiš.«

Jani pa je postal mačji vratar. Vsakič, ko Mondl pride do vrat, jih odpre, ker znak je bil dan. Tihi. Dostojanstven. Popolnoma Mondljev. In še danes je tako. Mondl stoji pri vratih. Odpre usta. Brez zvoka. Jani vstane iz stola. Odpre vrata. Brez vprašanj. To je njun dogovor. Brez glasnosti, brez drame, brez razlage. Ker Mondl ne potrebuje glaslu, da pove, kaj hoče. Dovolj je, da odpre usta.

Čisto malo zaključka

Ko zapreš to knjigo, se zgodbe ne končajo. Samo utihnejo. Tako, kot zna utihniti Mondī – brez mijava, brez hrupa, brez razlage. Ostane pa občutek. Tisti tihi, vztrajni občutek, da si bil priča nečemu, kar ni bilo nikoli mišljeno kot velika zgodba, pa je to kljub temu postalo.

Dvaindvajset življenj ni dokaz nemirnosti, ampak trdoživosti. Zgodbe ne govorijo o tem, kako zabavno je imeti mačko, temveč o tem, kako se življenje izmika našim poskusom nadzora. O tem, da nekatere zgodbe nočejo biti vzgojene, popravljene ali dokončno razrešene. Hočejo biti samo preživete.

Mondī nas je učila s streho, z gozdom, z izgubo, z vrnitvijo, z uporom, s prilizovanjem, s tišino. Naučila nas je, da pripadnost ni lastništvo. Da ljubezen ni vedno udobna. In da se včasih največ pove ravno takrat, ko se ne reče nič.

Če je ta knjiga karkoli, je opomnik, da je življenje sestavljeno iz drobnih epizod, ki jih pogosto jemljemo kot nadlogo, kasneje pa jih imenujemo spomin. Da so odnosi – tudi tisti z bitji, ki ne govorijo – pogosto bolj jasni kot človeški. In da nekatere

duše pridejo v naše življenje zato, da nas malo premaknejo iz ravnotežja.

Mondi je še tukaj. Ne kot junakinja, ne kot simbol. Kot mačka. Z repom, s tačkami, z belim ovratnikom in s tihim mijavom. In čeprav ima za sabo dvaindvajset življenj, v resnici živi samo eno. Takšno, kot ga znajo živeti le mačke – povsem svoje.